

Josep Maria Plaues

DEU EL VA CASTIGAR

Tres actes de farsa

COLECCION TEATRAL
ARTURO SEDO.

Acte primer

El decor representa el saló d'una casa burgesa. Una sensació de confort. Bons mobles. Al fons, un balcó que dona al caner. En aixecar-se el tel·lón, el senyor Cándid i la senyora Ursula estan en escena, asseguts en seugles butaques, una a cada banda d'escenari, de cara al públic.

Escena I.Cándid i Ursula.

- Cándid - ~~Estipada~~ Ursula, això no és viure
Ursula - Jesús, Maria, Josep! No diguis aquestes coses.
Cándid - Dís que això no és viure, i tinc raó.
Ursula - Aquesta veia ens ha de matar.
Cándid - No ho crec. Si aquestes coses, matemàtic,

ja fa dos anys que seríem al cementiri.

Ursula - Jesús, Maria, Josep! Quines coses de dir!

Candid - Ven que som vells, i serà aprofità per a mortificar-nos.

Ursula - Ulla diu el contrari: que nosaltres la mortifiquem aprofitant-nos de que ella és jove.

C. - Les filles sempre han de dir el contrari dels seus pares.

U. - Aquestes coses, a la nostra època no vanaven.

C. - Y quina és la nostra època?

U. - Vull dir quan érem joves.

C. - No n'heu estat mai, nosaltres, de joves.

U. - Jesús, Maria, Josep! No diguis això.

(Pausa)

C. - I què fa, ara?

U. - Continua sense moure's de la seva cambra.

C. - Encara la fleus tancada?

U. - No cal. M' ha dit que no es preocupés
aquesta modestia, per que no sortiria pas de
la seva cambra com no fos per anar-se
a casa amb aquell poca vergonya.

C. - (amb energia) Doncs, no s'hi casarà!

U. - Ah! A mi em sembla que sí.

C. - És que tu ja saparies.

U. - Cándid, no siguis cándid.

C. - Urnula, no siguis Urnula.

U. - Bea: no ve's falta que es barallem no-
saltres, ara.

C. - Teus raó, a la nostra edat ja no es
escan. (Pausa)

U. - Jo tinc ganes de plorar.

C. - Doucs plora, ni et distres.

U. - Oh!, si em distreguéis rai...

(Pausa)

C. - (prenent una resolució definitiva) Crida a
la noia!

U. - Per què?

C. - Li vull parlar.

U. - Jemés, Maria, Josep! Un altre escàndol?

C. - En tot cas, serà el darrer.

U. - Però, què li vols dir?

C. - Ja ho veuràs.

U. - Em sembla que ni tu ho saps.

C. - Potser no; però els pares, també podeu in-
novitzar alguna vegada.

U. - Ai!... No fems res més ~~de~~ tota la vida...

C. - ~~Vostre~~ ~~per~~ Ves a buscar-la, et dic.

(Ursula fa un gest de
resignació i toca un
timbre que li ha davant
la taula. Pausa. Apareix
la Cambra)

Escena II

Candid, Ursula i Cambra

Cambra - Han trucat?

Candid - Y està clar que heu trucat! Vosté
ho sap millor tant bé com nosaltres.

Cambra - No s'enfadi, senyor. Jo ho deia per...
per iniciar la conversa.

Ursula - Ves a la cambra de les senyores, i
digue-li que ~~estés~~ vingui, que ~~l'esperem~~

el seu papà li vol parlar.

Cambiera - (fent un sospir) Ai!....

Candid - qué vol dir aquest: ai!...

Cambiera - Vol dir que em sembla que l'encañec
serà en va.

Candid - Per què?

Cambiera - Per que la senyoreta no vindrà, relia-
seu. Jo, al seu lloc, faria el mateix.

Ulmla - Jo, al lloc de vostè, m'abstindria de
fer comentaris inconvenients.

Cambiera - Oh!, vostè pot ser sí... Però jo, ai!,
jo... (ploriqueja) Pobra senyoreta!

Candid - Be, vaja, prou d'aquest color! Vostè:
sap què és?

Cambiera - Què?

Candid - Vostè és una cambiera!

Cambresà -

Ah!

Candid -

Y jo, sap què soc?

Cambresà -

Què!

Candid -

Jo soc l'amo!

Cambresà -

Si.

Candid -

I sap per què soc l'amo?

Cambresà -

Veura'...

Candid -

Per què pago!

Cambresà -

Ah!

Candid -

I sap per què pago?

Cambresà -

Oh....

Candid -

Per què vostè calli i obligei el poble li
maneu.

Urriola -

Jesu, Maria, Josep! No et posis així,
Candid!

Cambresà -

Be: jo me'n vaig a complir l'encàrrec,

però ja veuran com no voldrà venir. El
que és jo, no vindria pas. (Fa mutis)

Candid - Quin servei! Un demano per que en
dieu servei, d'això! Si no serveix per res...

Urula - La xicota es veu, potser, manes lliberats.
Però en el fons és una besca vicia. S'acou-
tentà amb set duros...

Candid - Set duros, set duros! Hi ha moments
en que els diners no tenen cap importància.

Urula - Jesús, Maria, Josep! Quins ides set figuren
al cap, Candid... ~~Ha~~ Vols que la despatxi?
(transició)

Candid - No dic tant, jo. (Està clar que set duros
sempre son set duros...

Urula - ...Y que val més dar-ue set que no pas
catorze

Candid - Això que acabes de dir, veus?, no és cap
bestiesa.

(Reapareix la Cambriera davant
mostres ostentables de la seva
satisfacció)

Cambriera - Venen? Ja els hi deia, jo...

Urula - Què és el que deia?

Cambriera - Que la recepció no voldria venir.
 Tal dit, tal fet.

Candid - Però que no li ha fet present que era
 jo, el seu pare, el que la demanava?

Cambriera - Li: però m'ha dit que arriben un
 cert moment, que els pares no tenen cap
 importància.

Urula - (a Candid) Ves el que té pronunciar frases
 deshonestes?

Candid - Perfectament. Ja l'aniré a cercar jo
 mateix.

Urula - Jesús, Maria, Josep! No perdís els estups,
Candid.

Candid - Ja li demostrari que l'autoritat paternal no és una filfa

Urula - Però si ja ho sap... Tots ho sabem, això...

Cambra - (sospirant) Ai, sí!

Urula - (a la Cambra) Vosté, ja es pot retirar

Cambra - Ja els ho devia jo que no vendria (fa mitis)

Candid - (Tot anantse en) Lucara que la tinguin
d'ansregar!...

Urula - Jesús, Maria, Josep!

(En el moment que Candid va
a sortir, apareix Raquel.
Una cigareta als llavis. L'aire
desdibuçós)

Urula

Escena IIICandid, Ursula i Raquel

Raquel - No cal que et descomporis, papa'. M'he
repenrat. Aquí em tens.

(Candid la mira furiosa-
ment i se'n va a seure a la
seua butaca. Ursula continua
asseguda a l'altra banda.
Raquel apafa una cadira
i s'assu al mig de l'escena.
Una coma solució l'altra. Para
lentament, com si els perdés
la vida. Pausa llarga)

Raquel - Vosaltres direu.

Candid - Per començar, llença el cigaret.

Raquel - Que potser et molesta, el fum?

Ursula - Raquel, ja saps que el papa' no val
que fumis.

Raquel:- Ho sé perfectament. No ignoro cap clàssim-la de la disciplina familiar.

Candid- Però t'hi tenen reis de la disciplina.

Raquel- No m'era rei. Ten limito, mentres que, a ^{exactament} fer ~~tot~~ el contrari del que t'hi ordenes. ~~Es~~ ~~bonica~~ ~~cosa~~ la desobediència és l'únic aspecte agradable que ofereixen les disci-plines.

Candid- Molt bonic! I que un pare s'hagi d'embollar aquestes coses!

Urula- Un pare, i una mare!...

Raquel- No us queixen: la majoria de filles di-ven coses molt menys interessants.

Urula- Raquel, tu seràs la nostra perdició.

Raquel- Fa exactament dues centes setanta rega-des que em diuen: "Raquel, tu seràs la nostra perdició." La vostra paternal desesperació comença d'agafar una certa monotonia, creieu-me.

Candid- (cridant) Vaja! Non filigranes de llenguatge! Com pots comprendre, aquesta

Raquel ~~Farà tot el possible per parlar~~ situació no pot durar.

Raquel- En principi, estem perfectament d'acord.

Candid- Doncs hi haurem d'estar al principi i al final!

Raquel- Veus, papa? Això que acabes de dir és una d'aquelles teres, frases que no volen dir ~~res~~ absolutament res.

Ursula- Raquel, no perdís el respecte. Els pares i les mares, encara que diguem alguna ximplia, sempre parlem per al bé del fill.

Raquel- Ho tindrè en compte.

Candid- Mira, Raquel, no eis embroguem amb discussions inútils. Per darrera vegada vull intentar convencer-te de que vas equivocada.

Raquel- Ho veig difícil...

Candidat- Per què et vols casar amb aquest xicot?

Raquet- Vols dir l'home?

Candidat- Sí.

Raquet- M'hi vull casar, per què l'estimo.

Candidat- Per què l'estimes! Vaja una raó! ¿
per res més?

Raquet- Trobes que no a'hi ha prou?

Miranda- ¿Està clar que no! A més a més: que
saps tu, si l'estimes o no l'estimes!...

Raquet- Em penso que ho puc saber millor que vo-
salties. Em penso, també, que ho he demo-
strat.

Candidat- El que tu' has demostrat és que ets una
tormenta. Estic segur que si al comença-
ment t'haguessim dit que sí, a hores
d'ara ja no pensaríem amb l'home ni que
al món fos.

Raquet- A hores d'ara faldria feria dos anys que

estaria casada amb ell.

Urula - I series una desgraciada.

Raquel - Voleu dir que ara soc molt feliç?
Fa dos anys que m'esteu fent la vida impossible. M'heu dut a l'extranger, m'heu passejat per tot arreu, ~~riant i cantant~~
~~l'estimo més...~~ Ara no em deixeu sortir de la meua cambra, com quedat una protagonista de novel·la ridícula. I cada dia me l'estimo més...

Candid - Però què no ho veus que aquest xicot és un brètol, un arrivista, que només et vola pels diners?

Raquel - Ell us ha dit trenta vegades que s'accontenta amb mi sola, que se'n riu dels vostres diners...

Candid - Sí, ja coneix el tunc. Tots aquests personatges ho fan així, ara.

Urula - Mira, Raquel: aquest xicot és un comediant. T'ú creus que és una cosa seria

que fa)
això (de venir-se a perjar cada dos per tres aquí sota casa?

Raquel- Un home que es juga la vida troben que és ~~una~~^{un} (comèdiant)?

Candid- Que és juga la vida! Si no este's segur que algú el desperjara, ja hi anaria mes amb compte a fer aquests simulacres...

Raquel- Simulacres! La corda era ben de delib, i el fauall també...

Ursula- Per cert, Candid, que potser valdria la pena que fecis alguna gestió per a que el traquesin aquest fauall del vora la porta. Ja ens ha donat massa sobresalts...

Raquel- Si que sou de planger...

Ursula- Que et ~~ve~~ veuses que és molt bonic això de que dos cops per setmana et pugis un perjat al pis?

Càndid - Oh! Li fos un penjat de delbó raí...

(Raquel, que a mesura que ha anat avançant el dia'lep ha anat perdent el to cívic per esdevenir més afectada, ara s'empassa a plorar amb uns grans sanglots)

Ursula - Boh! Torneu-li! Heu dit que no ploraries més...

Raquel - És que no puc més!

Càndid - El que passa és que no estàs bona, vet-ho aquí.

Raquel - No puc més! No puc més! Això no és riure!

Ursula - És el que et dicu vosaltres.

Raquel - Vosaltres! Si sapiguéssiu el fàstic que em feu!

Ursula - Jenes, Maria, Josep! Uns pares, fer fàstic!
No s'havia vist mai!

Raquel - Els meus pares! Vosaltres, el que sou,
 és els meus enemics. ~~La única il·lusió~~
~~del món és l'amor d'aquest xicot~~
 és la meua única il·lusió, la meua única
 raó de viure. I vosaltres, en veure de no
 ve'guis drets, ~~establis~~ sou l'obstacle
 insuperable que em priva de la felicitat.
 Els meus pares! Quina farsa!

Càndid - Escolta, Raquel: tu ets una xicota asse-
 nyada...

Raquel - Cintanoupent-lo) T'equivoces. Tu creus
 que les persones asenyades son noves les
 que pensen igual que tu.

Càndid ... Tu ets una xicota asenyada i t'has
 de fer càrec que la nostra oposició al
 teu casament no obceix pas a un ca-
 pici. Que han d'existir moltes raons
 molt sòries per a que vosaltres en de-
 cidim a fer d'obstacle insuperable, com

tú has dit.

Leandra - Leandra mentida que no veig que vols
és l'estimació que et tenim, la vostra
experiència, la que ens aconsella ...

Raquel - (interrumpent) L'experiència! Dels vostres
anys, del vostre malhumor, de la vos-
tra vida gris, en dieu experiència! La
experiència és una cosa que no us ser-
veix per donar consells als altres. Donar
consells! Jo us en donaré tants com
vulguin. ~~Costa tant poc! Hi ha~~
~~quatre fórmules d'honestetat establertes~~
~~que serveixen per tots els casos~~
I seran tant bones o millors que els
vostres. ~~me preguntes donar consells~~ Costa tant
poc! Però una cosa és riure, i una altra
donar consells. ^(un temps.) L'experiència!: És una
paraula bonica que la gent o ha in-
ventat per donar una explicació als
seus fracassos.

Candidat - Mira, per aquest canvi no ^(en entendrem.) ~~estem preocupats~~
~~capra~~ Tot això que t'hi dius ~~està~~ potser
 està molt bé, però hi han uns casos
 que no fallen: aquest noi no té ⁽ⁿⁱ⁾ una
 peneta, i tu, es a dir, no ~~altres~~, en
 tenim moltes. I un enamorament
 d'aquesta mena, mira t'ho veu cantó
 que vulguis, sempre és sorpitos.

Rapel - Les penetes! Sempre les penetes!
 Quin fastic!

Candidat - Ai, filla meua! Ara ni que veig ben
 clar que no et serveix de res, la poca
 experiència que puguis tenir.

~~Mira Rapel: si aquest xicot no és
 for pobres, jo no hi tindria res a dir.
 Però hi han pobres i pobres. Aquest noi
 és un pobre amb uns ganes enormes
 de fer-se ric. Això, en principi,
 sempre està bé. El que ja no està~~

Brúla - Obre els ulls, Raquel: pensa que la teva posició et permet de fer un casament brillant, d'aquells que fan quedar bé una família. No siguis tan egoïsta, filla. Pensa una mica amb els teus pares... que senti el goig de la nostra velleja poder-te veure ben casada... les noies tranquils.

Raquel - I per veure tranquil, heu de menester que el meu marit sigui qualsevol ximple, mentre tingui un nom conegut, o un títol?

Candid - No sé perquè us et pots treure del cap aquesta idea de que tota la gent de diners o de l'aristocràcia han d'ésser forçosament ximplers. Mentre us es demostri el contrari, un home de posició sempre és un home de totes "preudes".

Raquel - No val la pena de discutir més. Em casaré amb l'únic, o amb ningú. (raixeca) Feu el que us sembli. (va per anar-se'n)

Brúla - Ep! On vas?

Raquel. A la meua cambra. A disfrutar de la joventut. (se'n va)

Candidid- (cidant) Raquel!

(Raquel s'atura al dintell de la porta i contempla el seu pare amb una mirada interrogativa)

Ja pots pensar que no t'he fet venir per deixar les coses així. (Transició) T'ú estàs malalta, Raquel. El metge em ho va dir aquest dia. Sembla que tens no se què als nervis..

Raquel - Podem estar contents: és la vostra obra.

Arnau - Això sí que no! No facis la víctima, ara.

Candidid- ~~Arnau~~ Si ^{aquí} t'ú has alguna víctima, sou nosaltres. Nosaltres som les víctimes... però t'ú estàs malalta. És de l'única manera que n'expliquis la teua actitud.

Raquel - Com?

Ursula - Si... veuràs... Sembla que els veuràs es desgasten, que no veuen les coses clares, és a dir: que les veuen molt fosques, etcètera.

Raquel - Francament, no us entenc.

Càndid - Tantopoc ho entenc gaire jo. Y al metge es veu que li passa una mica per l'istil. Per això avui vindrà amb dos companys seus.

Raquel - A què fer?

Ursula - Et miraran; t'inspeccionaran; faréu conversa.

Raquel - (indiferent) Y després, què?

Càndid - Després, hi diran la seva. Y tu, faras el que t'ordenin.

Ursula - I nosaltres també.

Càndid - La salut, abans de tot.

(Raquel mira els seus pares amb un gran pest de menyspreu, i se'n va. Ells no se'n adonen, i repueixen parlant)

Ursula - Sobretot, a aquesta edat...

Candid - Sí, a aquesta edat no es poden fer broues.

Ursula - Però, ara, no t'espantis...

Candid - I ara!, per què s'ha d'espantar... oi?

(tu dir: "oi?" es gira i veu que
Raguel ha desaparegut)

Com s'entén!

Ursula - Què? (es gira) Ha marxat... Quan jo
dic que ens ha de matar a disgustos!...

Candid - Dins una ximpleria, vet-ho-aquí!

(en aquest moment se sent un
sordid de veus al carrer, que va
creixent)

Ursula - Què passa? (s'aixeca i va cap al balcó)
Vols trhi-fingar que és altra vegada aquell
ximpler?

Candid - (seguint-la) No més ens faltava això!

(Surten al balcó i miren a baix, al carrer)

Ursula # Està clar, no podia fallar!

Candid- (cridant als d'abaix el carrer) Si, despen-
pen-lo, volret! Quina barra!

Ursula- Oh!, i que ens el tomen a pujar!

Candid- Això sí que no. (cridant) Porten-lo a la
famàcia, o al dipòsit, o a l'Asimbla-
ment, però aquí no!

(Del carrer se senten veus de protesta)

Ursula- Calla, Candid, calla, que et faran mal.

Candid- Que el pugim ^(dony) a veure si l'entestim d'una
vegada!

(Surten del balcó)

Ursula

Escena IV

Candid, Ursula, Cambra, Lucie, el Porter,
 i dos homes i poc després, el senyor Peipoc

Cambra - (entra, ploriquiejant) Torna a portar
 aquell nençoret. Qui li diu que passi?

(En aquest moment entren
 el Porter i dos homes portant
 a pes del braços Lucie, que
 està lívida, sense consciència)

Porter - Aquest miryó cada vegada pesa més. Es
 ven que li prova, així de pensar-se.

Homes primer - On el deixem?

Porter - Al lloc de sempre, suposo, oi?

Ursula - Sí, * darrunt d'aquest divan.

(Col·loquen Lucie sobre el
divan)

Cambresa - (mirant Enric) Tan jove i ja penjat!
 Ai, si jo tingués un home que fes aixó
 per mi...

Candid - Vosté' va'gise'm amb la senyoreta i cu-
 diris de que no vingui aquí.

Cambresa - Quin real cor, deu meu, quin real
 cor! (seu va plorijugant)

Candid - A aquesta uola jo li trencaré un os.

Cambresa (entra en escena el senyor Beipoc.
 És un vellet melo, meticulos i miop
 fins a les darreres conseqüències. Va
 vestit de gran pontifical: redingota
 i un barret de copa, als dits)

Porter - Be: nosaltres ja ens en podem ancar, oi?

Candid - Li, ni, i... moltes gràcies!

Porter - Oh!, no hi ha res de que'... ja hi
 comencem a estar acostumat's

Peipoc - Deu los guard... (parla amb una veu molt feble. Ningú s'adona d'ell)

Urrula - (al Porter) Una altra vegada que aquest jove... hi toni, no cal pas que es molestin a pujar-lo.

Porter - On volen que el portem, doress?

Candid - Caran! Algun local deu haver-hi pels ciutadans que fan aquestes bromes a la via pública..

Porter - Be, com volguis... Jo em pensava que encara... com ~~els~~ li dire'?, encara els distèria...

Home primer - Però, faci-li alguna cosa a aquest jove.. se'ls quedarà als dits!

Urrula - No es preocupi... Ja li cause el mal

Peipoc - sempre tan tímid

Peipol - Deu els guard... (sempre tan tímid. Com que encara no s'ha mogut del fons de l'habitació, ni un pèu s'ha adonat d'ell)

Porter - Pasint ho be. Li se'ls ofereix alguna cosa, ja ho saben. Y... perdouni la molestia.
(Fa nuntis, requit dels dos homes, ~~esperant el porter~~)

Candid, que ha estat contenint-se tot aquest temps, un cop es veu sol, mostra francament la seva indignació. S'encara amb l'uric, inanimat, i li diu:

Candid - Altra vegada aquí, eh? (li havia una cop singora - finalment la tula) Ah! veu

Ursula - Déixa-l; déixa-l... veu torni en sí.
(agafa un potet de sals i d'aplica al nas d'uric, amb molta violència)

Peipol - Deu els guard... fa sol inoportú...

Candid (que s'adona de la presència del foraster) Vaa,
 que hi fa vosté aquí?

Peipol - (el riuirant al llavis) Ven? ja m'ho ha
 semblat que potser seria inoportú... Que
 potser tenen visites?

Ursula - qui és aquest senyor?

(Candid li contesta amb
 un gest volent dir que no
 ho sap)

Peipol - Vosté és el senyor, oi? Y la senyora...

(hombiblement miop, la cerca sense veure-la)

Ja m'ha semblat que hi havia una senyora...
 (finalment la troba) Ah!, vet-
 a - l'aquí. Els meus respects, senyora.

Candid - Però, que vol vosté?

Peipol - Està clar, vostés no tenen l'honor de conèi-
 xer-me, ... és a dir, no jo el que no tinc l'ho-
 nor... però vostés tampoc tenen el gust... be,

vaja, ja us-entenen.

Urmla - No paire.

Peipoc - Té raó, la senyora.. M'expresso amb una certa dificultat... Però ara tindre' el gust de presentar-me... és a dir, tindre' el gust...

Candid - Cullesteixi!

(Lluc fa un gran sospir i Urmla torna a aplicar-li ^(atua) amb gran violència l'ampolleta de sals)

Peipoc - És el senyor Desgràcies Peipoc i Coursolet, coronel retirat d'artilleria, és a dir: coronel d'artilleria retirat...

Candid - És igual!

Peipoc - Y que ha d'ésser igual! Si us fos que la conversa us s'ho porta, li demostraria desseguida.

Candid - No cal, no cal!

Peïpot - És el que dic jo: que no cal. Però, abans de tot, si vols, em permetes ... (va per assegure's i ho fa sobre la pansa d'Enric, que està agafat al divan: Enric fa un crit ofegat)

Y ara, que hi ha aquí aquí sota?

Candid - Faci, faci, no s'estipen de res.

Peïpot - A mi, sabem, no m'agrada molestar a ningú... (cerca una butaca, la troba i s'hi assén) Ah, ah, ah! Aquí s'enté bé!

Candid - Be, i ara?...

Peïpot - Doncs, com hi deia, soc coronel retirat d'artilleria...

Peïpot - Coronel d'artilleria retirat!

Peïpot - Fideles! Doncs, com vostés poden pensar

és per a mi un gran honor fer el pas que ara estic fent

Candid. Ah, sí?

Urnila. Però del quin pas es tracta?

Pepol. Vostès no s'ho voldrien? ... ~~Ja~~ Vaja, sí que s'ho voldrien! No els diu res aquest vestit? (per la seva redingote)

Candid. Francament, si no s'explica més clar...

Pepol. Vaja, no patiriu més: tinc l'honor de demanar-los la mà de la seva filla per al meu nebot

Candid. } Com ?!

Urnila. }

Pepol. Sí, ja sé que tot està arreglat, però aquests passos s'han de fer... I els suplico que no els digués que no m'agrada fer-ho... Lucara és distret, no troben?

Candid - Él un nebot, dir? Ha semblat i li
 ha dit que tot estava arreglat?
 Quina barra!

Peipoc - Si... si m'ha dit que vostès m'expe-
 raven amb els braços oberts...

Urula - (reupalant l'uric) Aquí el té', el seu
 nebot! Pregunti-li a ell mateix...

Peipoc - És aquí? Quina sorpresa! No m'ho
 havia pas dit! (cercant-lo amb la
vista) Però, on és?

Candid - (asseupalant-li el divan) Aquí, home,
 aquí!

Peipoc - Ja m'ho havia semblat que hi havia
 algú aquí... (inspecciona l'uric amb molta
detecció) Però així d'apareure-s'hi ja
 és una gran confiança... (li mira la
cara de molt a prop) I ara! Però
 ni ho és ell...

Ursula - Jens, Maria, forez! Com s'entén això?

Peipoc - Aquest home no és el meu velot! Ei, experiis... (torna a comprovar-ho) No, no!

Candid - Però què significa aquesta comèdia?

Peipoc - Significa que... (es posa a riure) que ja m'he tornat a equivocar del pis, rit-ho-aquí!

Ursula - S'explicarà d'un cop?

Peipoc - Quin senecí em queda! (rient) Està clar-vostés no sou els senyors Matanodona, oi?

Candid - No!

Peipoc - Ver? Ja els ho deia, ja. Ja va la regana regada que m'equivoco.

Ursula - Els senyors Matanodona viuen al pis del darrunt.

Peipoc - Del darrunt... Està clar... Foré tan curt

de vista... Quan veig casar l'altre nebot, ja em va passar el mateix... bé' hi farem! Diminulis... (sraixeca)

Candida - (acompanyant-lo a la porta) A veure si quan casarà el tercer nebot vigilarà una única mes...

Peipoc - Fareu els possibles... Oh! i la gran sort que voste' no us han dat el n', que si no, figure's, quin compromís! Amb el primer nebot em va passar, així.

Urula - Pambo. he renyor... renyor...

Peipoc - Desgraciats Peipoc i Corrolat, per servir-los (des de la porta) Y... dispenis; potser la pregunta és indiscreta: que hi fa aquell renyor tan callat, sobre el divant?

Candida - (cridant) Es passeja!

Peipoc - Oh, no s'enfadi, era una curiositat,

rap?, una curiositat...

(Fans sentis, acompanyat de
Candid, que reapareixerà al
cap del poc.)

Escena V

Urula, Candid, Lúic i Cambra

(Lúic comença a fregar i
a obrir els ulls)

Lúic - Ai, ai... On soc? On soc?

Urula - On vol que sigui, home? A cal sopse!
Encara no coneix els topants?

(entra Candid)

Lúic - Tampoc m'he mort aquesta vegada?

Candid - Sembla que no!

Lúic - Ah, és verté, apreniat papí?

Candid- Miri: que voste' ens trequi la tranquil·tat de la família, passa; que ens fesi tomar boja la noia, passa; però' que ens digui papá, aixó, aixó ~~espassat~~ ja és una gran cosa, vaja!

(Entre la Cambra, molt es-
rada)

Cambra- Ai, senyor! La senyoreta Raquel no se' que té! Está dreta dalt del llit, i fa uns crits, i uns plors!

Cand- Digui-li que no s'espanti, que jo soc aquí.

Ursula- Oh!, és que dintre cinc minuts voste' ja no hi serà aquí.

Candid- Ursula, ves a veure-la i fes-la estar tranquila. Deixa'm sol amb aquest.... ciutadà!

Ursula- Li mai aquest casament s'aniba a fer, amb qui'n just fare' de sogra!

Cambra- Está com boja, vobra senyoreta! (Ursula i Cambra
fam mutis)

Escena VICàndid i Lúric

(Lúric s'incorpora i es palpa el coll)

Lúric- Cur fa mal aixó... ~~després la danera vegada~~

Càndid- No serà pas per falta d'entrenament.

Lúric- Tinc set... Cur podria donar un vaset de cognac? Es allà? (denigra un mobili; Càndid va per cercar-lo i no el troba) No, bonve, allà...

(Càndid omple un vaset i li dona d'una revolada. Lúric se'l beu amb molta passió.)

Lúric- Bon cognac... Millor que el de la danera vegada...

Càndid- Escolti, senyor ciutadà: liquidem-la d'una vegada, aquesta qüestió'?

Lúric- Estic a les seves ordres.

(En tot aquest diàleg ha de contrastar la violència amb que parla Cándid de la calma i el somriure d'Henri)

Cándid - Parlem clar, d'home a home. Què es proposa vosté?

Henri - Res més que casar-me amb la seva filla.

Cándid - No; vosté sap que no s'hi casarà!

Henri - Perdoni; m'hi casaré. I si vosté reflexionés noues deu minuts, veuria que tinc raó.

Cándid - Però si ni un dia s'hi escanya de debò aquí al fanal, què passarà?

Henri - Seria un error imperdonable, evidentment.

Cándid - Però per què la fa, vosté, aquesta comèdia?

Henri - No és comèdia, senyor, no és comèdia... És un exercici una mica arisat, però no deixa temps de tenir els seus avantatges. Per exemple: ^{em proporciona} ~~em proporciona~~ aquestes agradables ocasions de parlar amb vosté de tant en tant... Per què vosté m'és molt més simpàtic del que és pensa...

C.- Vemà: què vol per deixar tranquila la noia?

E.- Casar-me hi.

C.- No, no... Deu mil pessetes?... (Enic se'l mira
souriant, sense contestar) quinze mil?

Vint mil? ...

E.- Aquí passa una cosa molt curiosa. Resulta que
vosté s'oposa al nostre matrimoni per que és
bensa que jo vagi darrera els seus diners. Però
~~vosté~~ no s'ha adonat que l'únic que parla de
pessetes, sempre, sempre és vosté?

C.- Oh! està clar! Com que per parlar-ne se
u-han de tenir... I bé, vaja, per acabar:
tu t'hi poses amb cinquanta mil?

E.- Si jo fos el que vosté es pensa, no accepta-
ria les cinquanta mil pessetes i, a més a
més, em casaria amb la Raquel. ~~Però~~
~~no accepto amb el matrimoni~~

C.- Ho veu com és un poca vergonya? Això,
a mi, no se u-hauria acudit mai.

E.- Te'l poca imaginació, vosté.

C.- Però és que encara que jo volgués, no el po-

dria permetre, aquest casament! No m'és veient aquest somriure, la calma amb que parla, u'hi ha prou per demostrar que vosté' és un comediant! Si estés enamorat de debó, ja parlaria d'altra manera!

E.- Perdoni: vosté' és d'una època en que els enamoraments i les cobertes es portaven amb molt mal gust.

C.- El que ~~estés~~ vosté' està fent amb vosaltres, no té nom. Aquesta casa, abans, era una bassa d'oli. Avui dia, és un infern!

E.- Per que ~~vosté~~ volen. Han buscat mil solucions absurdes, per forçar la voluntat de Raquel i no us han tret res. Vostges, temporades a l'extranger, ara aquesta mena d'expressi-
onament... ~~Al Maruller~~ No venen que tot això no fa més que donar una aneola heroica al vostre enamorament? Com més la se-
parin de mi', més m'estimara'.

C.- Però vosté' parla d'aquest afer d'una manera freda, calculada, com un comerciant.

E.- És la única forma de que vosté m'entengui.
Jo vull demostrar-li de que està fent un mal
negoci. El dia que vosté se'n convenci, tot
estará arreglat.

C.- Miri, vosté m'atabala... Jo se' me és un
pocavergonya, i qualsevol que em sentís, pen-
saria que el pocavergonya soc jo.

E.- Tots dos en sou una mica, no es pensi.
No s'ha pas d'això del que s'ha d'avergonyir.

C.- (molt excitat) Miri: vagi-se'n del meu davant,
per que ~~no em faci un mal negoci~~ ^{em} ~~fa~~ ^{fa}ria
fer un disbarat.

E.- No vindrà d'un.

C.- (amenagador) Vagi-se'n, per ell, vagi-se'n!
~~(Miri)~~ (l'únic raixeca, molt
digne)

E.- No perdi els estreps, home! A vosté parebé
ja el considero com de família i em sap
gren de veure'l en aquest estat. A les seves
ordres. Si m'ha de menester, ja m'avisarà.

No em moure' pas d'aquí' els vòlts.

Vostè' no posarà' més els peus en aquesta casa.

No faci raticinis, home. Sou pare de voler quedar malament. Els meus respects a la senyora Ursula.

(Fa mutis)

Aquest home es capaç de tot. Fins de sortir-se amb la seva.

(entra Ursula)

Escena VII

Candidat, Ursula i per després, Rusquelles, Sorribes i Deulojeu

Ursula - Acaben d'arribar els tres netges.

Candidat - On son?

Ursula - Allà dintre, que estan ^{visitant} ~~inspeccionant~~ la Rapuel

Candidat - I què diuen?

Ursula - De moment, no dicus res. (adonant-se de l'absència d'Enric) I on és el...

Candid - Me l'he tret del davant per no fer un estropici.

Ursula - Calma, Candid, calma!

(Entren Rusquells, Soribes i Deulofeu)

Rusquells - Don el grand, senyor Candid. Tinc el gust de presentar-li els meus col·legues, el Doctor Soribes (salutació) i el Doctor Deulofeu.

Candid - Don ... que'?

Rusquells - Deulofeu.

Candid - Ah, sí! Està clar...

Rusquells - Doncs, **A**calhem d'examinar amb una gran atenció la seva filla.

Urquiza - I què?

Paulsen - De moment, no es pot dir res.

Sorribes - De moment, mai es pot dir res.

Rusquelles - Lítie d'acord amb els meus col·legues.

Candid - Be però

Paulsen - Comprènem la seva justificada impaciència, però en casos com aquest, és molt quiscat d'avançar una opinió.

Sorribes - Se ha d'ana amb els peus del plom.

Rusquelles - D'acord, d'acord.

Urquiza - Però vortès, si mai no records, han dit que faríem junta. No és veritat, doctor Rusquelles?

Rusquelles - Sobre aquest punt, l'unanimitat és absoluta. Fem junta renyors?

Sorribes - }
Paulsen - } Fem junta!

Candid - Voldran estar sol, suposo?

Sonibes - Li, és costum...

Candid - ~~Doncs~~ Doncs, amb el seu permís, em retirarem.

Ursula - No se'ls ofereix pas alguna cosa?

Deulofen - Una copeta, per exemple?

Deulofen - És una bona idea.

Sonibes - I si tingués un cigar, li agrairia. El fumar ajuda a la reflexió.

Rusquells - Vol dir?

Sonibes - ~~No he tingut pas cap dubte~~ No en dubti pas. Quan la malaltia de la senyora Sonibes, fins al fumar cigar no vàrem descobrir que no tenia cura.

Candid - Amb molt gust... Però jo, amb això dels cigars tinc una costum una mica especial. Com que aquí casa ningú ~~no~~ fuma, tots els cigars se'm fimen malbé dintre de casa. Vols trobar una solució, per casos com

agrest. Venen? (agafa una caixa d'ha-
vans que està plena de duros) Per camp-
 tes de cigar, hi tinc duros. Vostes mateixos,
 m'agafen un, poden comprar el cigar i
 així estic segur que no es farà malbé.
 (ofereix la caixa oberta)

Prengui-~~en~~, prengui-~~en~~

Ruquelles - Y ara! De cap manera.

Deulo feu - No faltava més! (refusant)

Can did - Sentiria molt que es molestessin. Creguin-
 me, és una costum.

Ruquelles - Per no desprecia... (agafa un duro)

Soni bez - Dones miri, jo ^{me'n} ~~me'n~~ ^{en} ~~en~~ fumaré un i ~~se~~
 guardaré un altre (agafa dos duros)
 (per després.)

Deulo feu -

Deulo feu - No és que m'agradi gaire de fumar, però
 per aquestes coses, sempre faig un.

(agafa un duro)

Ursula - Les semblava que aquí és on estaran millor.
Ja ens avisaran, quan hagin fet.

Candid - Fins després.

(Ursula i Candid saluden amb
el cap. Candid i Ursula
fan mutis.)

Escena VIII

Deulofeu, Rusquilles i Loricés

(S'assenen, ben repapats en unes
butaques)

Rusq. - Y be: que els ha semblat?

Deu. - (mirant-se el duro) Home, que vol que li digui...

Loricés - (mirant-se els dos duros) Vol dir que son bons?

Rusq. - No em referia a això. Volia dir que els
ha semblat de la veia. No se si m'entenen
el sentit.

Similes, - Ah! ... Bonica, realment.

Deu. - Home, bonica bonica ... Aquelles canes,
que li dire' ja ...

Rusq. - Deu u'hi doct de les canes! El que
fa goig, identat, d'aquesta veia, és
la cintura. No se si m'entenen el sentit.

Deu. - La cintura?

Rusq. - Be, veuran. En dir la cintura vull
donar a aquesta paraula un sentit més
^{ampli.} ~~general.~~ (no se si m'entenen el sentit)
en referixo, a altho pot en
dir la linia.

Similes, - Vosté ho ha dit! La linia, la linia!

Deu. - A aquest, encara no li parlem de
la linia, ja descanila.

Soni.- Ai Doctors! La Uastima és que ja
ni descarrilo... Però la xicota fa joig
de deho'!

Deu.- Un rap greu de no compartir les seves
idees, però, si val que hi sigui franc, aques-
tes coses exprimatxades, ~~esseu~~ per
mi no tenen suc ni bosc. A mi' don-
gui'm una matrona, ben ferma i
ben abundant. Una senyora que tingui
per perdre, vaja...

Deu.- ~~Ja, vaja: una imatge de diploma.
Com la Justícia, o com l'Agricultura...~~

Deu.- ~~O com la República!~~

Soni.- ~~O com la
Medicina.~~

Deu.- ~~No em parli de medicina! No es un
tema de conversa per sostenir entre metges.
A més: quan poseu sobre la taula ^{la} ~~la~~
questió de les senyores, no haureu a
l'aigua.~~

Ruq.- Y jo l'"apoió". Ja m'enten el sentit...

Lori.- Mare de Deu! Y la gent que es pensa que nosaltres, els metges...

Deu.- Nosaltres, els metges... que'?

Lori.- Home, aquesta història de les diètes, i de les ^(facilitats...) ~~pacients~~... Com si fóssim una mena de metges, vaja. Y tot plegat, res!

Deu.- Oh, be, res, res!... Vosté ~~calla~~ deu parlar per vosté!...

Lori.- Ai! D'això em queixo!

Ruq.- És que vosté, doctor Llorribes, no es pot treure del damunt el fantasma ^(Entenquim el sentit.) del seu triple matrimoni. (Rixó de que ja hegi entenat dies espores legítimes — em guardare prove de dir ~~un~~ que vagi per la tercera — el perjudica des del punt de vista

profesional i des del punt de
vista amorós.

Lori. - Ven?, potser t'è raó. ~~Ja veus~~ Ara m'ex-
plico certes coses... Ja era ben estrany
que amb els anys que practico la camera
no m'hagi passat... res, ^{ello que sem} ~~pero al~~
^{dir res,} ~~Antan~~ i ho poden ben creure.

Ben. - Be, però, i' els tres matrimonis?

Lori. - Ai! Tan la Ceume, com l'Enlilia - que
al cel n'hi ha - com la Mercè, eren
les raig couïxes, polquetes, estaven ben
bones. I després, que...

Rusq. - Li, raja...

Ben. - Tu certa manera jo estic d'acord amb
vosté, Doctor Sorribes: també m'agrada
les senyores casades. Però no pas les ca-
sades amb mi. ~~Però si un casat~~

Rusq. - És clar: una casada sempre és una casada

Ben. - Ven?, vosté enten el sentit... d'ella

Soni. - No faltava més!

Deu. - Practicar la carrera de metge i casar-se és igual que anar a l'escola i portar-se el bacallà a l'esquena

Soni. - Això és una manera molt delicada de dir-me ase.

Deu. - Més a guardaria prou!

Rusq. - (a Sonibés) Interrumpí el recitat: el Doctor Denlofen no li ha dit ase.

Soni. - Tres vegades ase, me l'ha dit!
(Les veus van pujant de to)

Deu. - No se m'ofenguí per tan poca cosa, unase de Deu!

Soni. - D'això en dir poca cosa! Passar-te la vida deixant trocets de carn humana pels replaus de totes les escales, per poder pujar tres famílies, ho entenen bé?: tres famílies; i que després et

diguin que vas a Gròcia amb el
bacalla' a l'esquena. quin país,
Mare de Déu!

Ruy.- ~~Ells~~ E, refereix a Gròcia?

Lori.- Al diable, em refereixo!

Deu.- Be, vaja: si vostè es incapaç d'apre-
ciar el valor d'una paradoxa, no
sabria per dir-li.

(entrant) Atenyues a la porta

~~Ruy.- Callin. tu semblas que has trobat.~~

~~Lori.- (picat) A mi, plim!~~

Ruy.- No crideu tant! Que dicen venaran a dinstre,
si els senten

Lori.- (molt picat) A mi, plim! (dona un cop de
puny a la taula i fa sonar el timbre)

Deu.- No hi fa res que em sentin cridar. Es pen-
saran que la cocineta s'ho porta. Que-
ra ho aprairan...

Escena IX

Sorribes, Deulofeu, Ruysselle i Candid

Candid.- (timidament, traient el cap per la porta)

Ha trucat, oi?

Sorri.- Sí, ha trucat?

Ruyss.- Vostè mateix, home!

Candid.- (entran) Y què: ja estau d'acord?

Sorri.- D'acord! Si... d'això parlàvem!

Ruyss.- (a Candid) Deixi'l dir al doctre Sorribes...

Està una mica nervos... El mateix calor de la discussió, sap?

Candid.- Ceram, crequi u que els agrada aquest interès que es preuen per nosaltres.

Ruyss.- No eses ha d'agrair res. (molt digne)
Es la nostra obligació.

Conditió.- Doncs, què els és semblable de la noia?

Res.- Raonà: tenint en compte els antecedents de conducta que la ^{seua} (seuena) ha tingut la bandat de contar-nos i les constatacions que hem pogut fer sobre la malaltia, no es pas molt difícil de pronunciar un diagnòstic. (als doctors)
No els sembla?

Qui.- Molt bé!

Res.- Completament d'acord.

Res.- Aquesta noia pateix un desequilibri total del seu sistema nerviós. El seu entonament, la falta de respecte als ners, i, sobretot, aquesta dèria de voler fer un casament romàntic, representen uns símptomes terribles per a l'alteració de les seves facultats mentals. (als doctors) què hi diuen vostès?

Qui.- Molt bé!

Rusq. - Completament d'acord.

Deu. - És així que, després de llarga i meticolosa discussió, en la qual hem sospesat tots els pros i tots els contres, amb tota l'atenció i energia - vosté ho ha sentit - (la Candid) que el cas requereix, hem decidit... (aquí cantava el to solenne i dir amb veu baixa als doctors) que hem decidit?

Doni. - Vosté mateix!...

Rusq. - Completament d'acord.

Deu. - Hem decidit... Primer: que per evitar un mal major, és qüestió de casar immediatament aquesta noia.

Candid. - Y ara! Casar-la! Però, amb qui?

Deu. - La ciència no arriba a precisar aquests ~~detalls~~ detallets. Càsiu-la amb qui vulguen, però fàciut ho desequida. El seu estat

actual, per no dir el seu temperament, ho exigeix. Una prolongació de la seva solteria, podria portar conseqüències irreversibles...

Sori. - Molt bé!

Rusey. - Completament d'acord

Candid. - (les mans al cap) verge santa!

Dev. - Després del ~~casada~~ nostre matrimoni s'imposa una estada d'alguns mesos en una casa de salut. Costi ben clar que totes aquestes mesures són preventives. Preventives, però necessàries. Al contrari, nosaltres no reposem de res. (als doctors) **No** els sembla?

Sori. - De res.

Rusey. - De res.

Candid. - Completament d'acord.

Ben. Així, doncs (s'aixeca i els Sonibes i Res-
puelles fau el mateix) dauen per ter-
minada la nostra missió. A reuen-
reyn Candid (li deu la ua) deu
tomareu i precisareu els davans detalls.

Candid. Suposo que la cosa no es complirà
més, oi?

Ben. No. Ara per ara, ja establen n'hi ha prom.

(els metges s'aconviaden de
Candid. Abans de sortir,
Sonibes agafa un diuro de
la capsa dels neros, i' diu)

Doni. Me'l guardari per havent sopat.
(se'l posa a la butraca
de l'americana. Tots els
personatges fau moltis i
l'escena queda sol uns
moments)

Escena X

Candid i, més tard, Ursula

(Candid entra, molt preocupat.
Paneja nerviosament per l'habi-
tació i amb gestos tradueix el
seu estat d'esperit. La Raquel
s'ha de casar; però amb qui?
Amb Lluís? Ah, no, així si
que no! Però... ben mirat pot-
ser no hi altra solució... Lu-
ís de l'escena muda en-
tra Ursula i es queda mi-
rant, tota estranyada, la
múmica del seu marit. Fi-
nalment, Candid sembla pen-
dre una resolució i es dirigeix
cap el balcó del fons. E
aleshores que s'adona de
la presència d'Ursula)

Ursula - Però... que et passa?

Candid- Esteu perdut, Ursula.

Ursula- Vols dir?

Candid- No us queda altre remei.

Ursula- Què han dit els metges?

Candid- Massa que ho sabràs (va al balcó, cu-
ca amb la vista i fa senyals a algú que
hi ha al carrer)

Ursula- Però, què fas ara?

Candid- Els senyals de rendició.

Ursula- Candid, no he dubtat mai del tu, però
això em fa mala espina!

Candid- Ves... ves a trobar a la noia i digue-li
que s'ha sortit amb la seva.

Ursula- Jesús, Maria, Josep! que significa tot
això?

Candid- (amb un gran crit) Fes el que et dic!

Ursula- Si, ja us ve estimes!...

(Fon mutis, ploriquejant)
per l'altra porta, adreixant-se.)

Escena VICandid, Lúic

Lúic - (entrant) Ha a mi, oi, que em cridava?

Candid - Si. Legui. (Lúic ho fa) Ya ara, escolti.

Lúic - Que hi ha alguna cosa de nou?

Candid - Vosté es un felse, un poravergonya i un anivista?

(Lúic s'aixeca)

Lúic - Y es per dir-me tot aixó que un ha fet pujar?

(Candid l'agafa i el fa seure)

Candid - Vosté es un felse, un poravergonya i un anivista i ha fet tota mena d'indecències per anibar a casar-se amb la meua filla.

Lúic - Però... (s'aixeca i Candid l'obligo de nou a seure)

Candid - Doncs bé, seyyor d'icic: s'ha sortit amb la nera. Vosté sera' el meu genadre.

Lúic - (s'aixeca, molt rospres) ~~Felicitat~~ Ya? (Candid el fa seure.)

Lúic es refà dempujada) Vaja: és una bona sorpresa.

Candid-

Vosté serà el meu gaudir veu que és veu que en aqua la nostra època la sort protegeix els pocavergonyes.

Lúic-

Perdoni: la sort protegeix els rimbócs, i encara gràcies. ~~deixant el talent~~
~~veu té un estudi que encara aquesta~~
~~industria, la d'home intel·ligent.~~

Candid-

Vosté és un gaudir i un polre pelat.
(si el cas es presenta.)

Lúic.-

Vaura: (finc el talent necessari per guanyar diners i el bon gust necessari per saber-ne els pastar.

Candid-

Ja veu l'opinió que jo tinc de vosté. Però com que soc un home llieral vull explicar-li les circumstàncies extraordinàries que fau possible aquest matrimoni monstruos.

Lúic-

Aha, no exageri!

Candid-

La Raquel està seriosament malalta. Que u-la recerbla d'això?

Lucie - Lucara que no ho estís, també m'hi casaria.

Candida - La ~~seva~~ malaltia consisteix ^{fa el mal} consisteix dir així; però els metges ~~han parlat de~~ ^{han parlat de} ~~una~~ ^{una} possible alteració de les seves facultats mentals.

Lucie - No veig que així sigui un inconvenient però a la bona marxa del matrimoni.
Al contrari...

Candida - Així, doncs, es casaran d'aquí vuit dies.

Lucie - Home, trobo que es una gran idea.
~~Quina gran idea~~

Candida - Passaran la lluna de mel en un sanatori de Suïssa. És ordre dels metges.

Lucie - Sempre m'ha agradat Suïssa.

Candida - A sortí hi donaré les pesetes justes per que faci un paper decorat al contacte de la meua filla.

Lucie - Hi advertiré que els faig bastant cars els papers decorats.

Candid - Tingui ben certes que vosté au farà la ma-
feixa repugnància de casar que de saltar.

Candic - Oh!, potser encara més ~~si~~ tot... Un ^{home} (casar)
sempre perd atractius...

Candid - Y pensar que soc jo, jo mateix, el que li
porto la filla en una safata... Ho veig i
no m'ho crec.

Candic - El meu està ple de sorpreses, senyor Candid.
Vosté encara és jove... Quan tingui la meua
experiència...

Candid - Calli, faci'm el favor. (El contempla llarga-
ment, amb cara de fastic) Per què és d'aquesta
manera, vosté? Tanta gent com hi ha pel
mon que haurien estat uns pseudes i ideals
i que hagi tingut d'esser precisament vosté
el que ens hagi caigut al damunt!

Candic - És que vosté, i permetim que li digui, en
sembla que exagera una mica... Li agrada
ravejar-se amb aquesta desgràcia que
s'ha inventat.

Candid-

Per què he inventat! Que es pensa que no sabem quina mena d'home és, vosté? Un crápula, sense ofici ni benefici, que no sap on camé mort.

Cand-

~~No sé per què he inventat~~ Dii que soc un crápula... Per què? Li hauran explicat quatre històries de senyores, d'anar a dormir tot... ~~Adesquí que aquesta vida~~ ^(no és) ~~útil~~ ^(inútil) ~~com~~ es pensa. Ell es fa relacions, agafa experiència: ~~no entenc el sentit de la seva vida~~ Per exemple: ara em casaré amb la seva filla. No és pas cap ximplera, aixó, em penso?

Candid-

Peró, de què viu, vosté?

Cand-

Quines preguntes més indiscretes... A vosté li falta men, Jo no m'atreuria mai a preguntar-li aixó.

Candid-

Peró, per què no treballa vosté, a veure?

Cand-

No sé que entau, vosté, per treballar. A la meua manera, ja faig la feina que tinc de fer. No em falta pas l'esperit realista. El d'anibar a emen el seu genedí, demostra que

no bado tant com això... en el fons, però,
 en faig càrrec de la seva situació. ~~Dirada~~
~~la Raquel tenim mai una filla i li sent~~
~~un precedent~~ Fa molt bé de dir-me aquestes
 coses. Vosté no fa res més que complir què
 el seu deure. Litigui segun que si mai fo-
 rime una filla i li sent un precedent...
 indesitjable, jo també les diré aquestes coses.
 I encara més. Si vosté ho pot veure, estaré
 satisfet, vaja.

Candid-

Quina berra! En fa l'efecte de que me res-
 tau robant la casa i la filla, i aquest
 mobles i jo no ho puc impedir! Si al
 menys vosté fos un home de peviindre...
 Lucara més ~~?~~ del que ho so? És molt
 exigent, vosté. Per la meua banda, no
 aspiro a més...

Lucar.

(Entre Urrula i Raquel)

L'ceua XII

Enric, Candid, Urula, Raquel, Reipoc

Raquel - Però és possible? És veritat el que diu la
mama'?

Enric - Sí, Raquel, sí. No estàs contenta?

Raquel - No sé... És tan impensat... Ho trobo massa
fàcil... Com és papà que hapis canviat
de pensament tant de solte?

Candid - Qui ho diu que he canviat de pensament?

Enric - Deixa-l dir... El teu pare, en el fons, és
un sentimental com una casa. Ara me'l
estava dient... Hi han cinc generacions de
Senealers que el contempless i l'home
ha volgut fer un gest de utilitat.

Raquel - Però, ^{fins ara no s'ha adonat?} Aquestes cinc generacions de Senealers
l'han ja fa dos anys que el contempless

Candid - Altra feina tenen!

Raquel - Enric... tu, el meu marit... No me'n sé avè-

nir. M'imaginava que sempre seria el meu
amant, el meu souení... Però això de pensar
que ens casarem...

Ursula- I d'això en diuen un casament d'aura!

Raquel- Té... Ara ploro, i no sé ni es de felicitat...

Enric- Les llàgrimes que corresponen a aquesta situació
no d'ina de felicitat, estimada Raquel.

(S'abraça . Pel foc , apareix
Peipoc)

Peipoc- Amb el seu permís? Potser no importi?

Ursula- Altra vegada?

Candid- No li heu dit que era al pis del damunt?

Peipoc- No... Li ja ho sé... Venia a dir-els-hi que ertan
donat el si... Les bones notícies no me les puc
aguantar al pap... Si volem venir a casament,
hi som convidats.

Candid- Gràcies. Amb el vostre en pecim bé de
prou;

T E L O

Segon acte

COLECCION TEATRAL
ARTURO SEDO

L'escena representa el "hall" d'un sanatori de Suïssa. ~~Al fons~~ ~~per sobre~~ una pantalla envidriada ocupa tot el fons de l'escena. A l'esquerra, gran porta d'entrada. A la dreta, ^{primer terme,} una ampla escala que comunica amb els pisos superiors. A segon terme, una porta. Per l'escena, butaques, "chaises-longues", una taula amb diaris i revistes. El mobiliari i la decoració, net, blanc, i polinat, confortable.

A l'aixecar-se el teló, hi ha en escena el Dr. Kitchner, Laura Greyton, Karsavina i Antuïdes.)
~~Wolff~~ El doctor està dret i tot els altres asseguts per ci per lla. El doctor va de l'un a l'altre, escolta les queixes de cadascun. Antuïdes és l'únic que no parla: es limita a plorar silenciosament i creixupa els ulls amb un gran mocador.

Escena I

Dr. Kitchener, Laura Feyston, Srta. Karsarina,

Antonides

Laura - Ah, doctor! Li voste' no li pona aemei, eun moine'.

Kitchener - Pero, senyoreta, ves que s' ha ^{ha} de ven-
del aixi... Tot s' arreglará.

Laura - Oh, ja ho diré, voste'! Ahir, pensé no
mei varem fer dos tristes telars. Y el
public, veiga aplaudir... Pero el teló
no va tornar a pujar. Es veu que els
transients ja tenien les seves ordres...

Kitchener - Vol que li sigui franc? Tu fa l'efecte
que tot aixi són enveges vel seves praus
èxits de cada nit

Karsarina - Doctor, doctor! Perque' em deixa
tan sola?

Kitchener - Senyora Karsarina, no em digui apres-

tes coses, que em trenca el cor! Jo, abandonar-la a vosté?...

Karrarina - Paraules... paraules... Flaven-m'ho dit que aquest establiment no era propi per a la gent honesta!...

Kitchner - Quel li ha venut, a, veure?

Karrarina - Pot comptar, el de sempre.. Aquesta falta de respecte, sembla que se't 'tragin de menjar amb els ulls... És que les senyores no podem anar tranquil·les pel món, sense que se'ns ofenguin?...

Kitchner - Una bellera com la seva, senyora, no pot deixar indiferent a ningú...

Laura - Doctor Kitchner! Si aquesta nit em forua a passar el d'ahir, estribo el contracte!...

Kitchner - No em faci això, senyoreta! Quel serà de nosaltres si no podem posar el nom de Laura Peyton a la cospalera del

cartell ?

Lassavina - Gualti, doctor, és molt greu... visqui...
 (Kitchner s'hi acostava i ella li parla a l'orella) és un dir-li a vostè, però aquest mal,
fués el cuiner se n'ha proposat!

Kitchner - El poca vergonya! Doncs miri: això
 li costarà el canec. (El doctor s'acosta
a Antonides, que regreix plorant, i
li diu) Com marxarà, això, senyor An-
tonides?

Antonides - (aquí veu feble i llagrimós) Est compta...
Com sempre... A aquest món hi hem vingut
per patir...

Kitchner - No serà tant, home, no serà tant.

Laura - Doctor! Jo ara sostindrà una mica, però
des fa una hora que ~~est~~ est toqui
l'aire...

Kitchner - Y jo li elogio la prudència, senyor-

ta... ~~una~~ pot passejar per dintre
l'establiment, però sobretot, no senti a
fora... No es va sols a sortir, ^{no es cregui} aquest
aire tan fred ~~pot~~ perjudica ^{a tot hom} ~~els~~.

(Laura i aixeca, saluda
amb el cap i se'n va
per la ~~porta~~ dreta,
a regon terme)

Karravina.

Doctor Kitchner, no me abandoni, per
favor... Tinc unes ganes de sortir a
passejar una mica per fora... ~~Què~~
~~vol dir, vostè?~~ què m'hi diu?

Kitchner.

Per les tingut una idea excel·lent,
mejora. Si jo pogués, l'acompanyaria...
Aquest aire tant va reforça els pul-
mons i adareix el cap...

(Karravina i aixeca, saluda, i
se'n va per la porta de l'esquerra.
Al sortir topa amb Lluís que entra.
Karravina fa un gest de disgust i
diu:)

Karravina.

Aquesta falta de cortesia... Tots som iguals!
(fa un gest)

Escena II.Kitchner, Antànides i Leric

(Leric va vestit amb un mètge de llana, molt groixut. Lita prima, demanat. Es deixa quan Leric es una Antànica, mentre ~~Leric~~ ~~Antànica~~ el Dr. Kitchner torna al costat de Leric.)

Kitchner - Però, senyor meu, no es pot així... heu fardat plorar a mi i tot!

Antànica - Ai, tant de bo! Així al menys tindria companyia...

Leric - Doctor, heu de parlar.

Kitchner - Vostè també? Y m'he de dir?

Leric - Que ja en tinc prou!

Kitchner - Vostè! Un home fort i sa! Un amateur aficionat a malalt i també dir que

ja en té prou!

Luis- Serà el que vosté vulgui, però jo no puc aguantar més.

Antònia- Però si el que fa vosté no és res extraordinari... segueix el règim normal de l'establiment...

Luis- El règim normal! De passar-te la llum del mel a dos passos de la dona sense poder-li tocar ni un cabell, en direr un règim normal.

Antònia- No t'hem a insistir sobre aquest punt, faci'm-ne el favor. Quean vosté va decidir quedar-se aquí, valia perfectament que no l'admetéssim en cas no fos rotundament-se en un tot i ver tot al règim de la casa. Vosté va acceptar...

Luis- Qui senti en tocar? M'hevia casat el dia abans... que volia que abandonés la dona? ~~o la meua de vosté,~~

Kitohuer-

Jo no li demanso cap explicació. Aquí
 no admetem... ~~estada~~ turistes. Volem ma-
 lalts i prou. Y és que no ho son
 han de seguir la disciplina ^{(de l'establiment.} ~~de la casa,~~
 si volen quedar-se. Vosté s'hi va confon-
 mar... Jo ja em faig càmer del seu
 cas, però no sabria que dir-li. (El
 Dolta va cap a Antónides i li diu:)

Apa, apa, no plori, que altres n'hi
 han que en tindrien més motiu i no
 ho fan...

(Sera va per l'escala)

Ja ho pot veure. L'hi trist.

Carany! Al meu lloc el voldria veure

Per què?

Home... Vosté veu... Vosté està malalt...
 en el dia plorant... Vosté s'entreté...
 quan us... Jo ja estic malalt...
 per...
 per...

Escena III

Antonides i Luric

(Luric continua aclofat a la seva butaca i uns moments després de marxar el Doctor s'adona de la presència d'Antonides i el contempla ple de curiositat. ~~Pausa~~)

Luric- Y vosté ... qué fa ?

Auto.- Yo ?

Luric- Si .

Auto.- Ya ho pot veure. Estic trist.

Luric- Caram ! Al meu lloc el voldria veure !

Auto.- Per qué' ?

Luric- Floure ... Vosté rai ... Vosté està malalt ... Es passa el dia plorant ... Vosté s'entrete, ~~al meu~~ quan no ... Si jo estés malalt, al menys, potser encara em distreuria.

Auto. - Però és de debò que vostè està aquí... en "amateur"?

Luci. - Ara per ara, sí. Això no vol dir que d'aquí en cinc dies ja estigui tan guillat com qualsevol dels col·legues... Però, ves que li estic explicant, ara, jo, a vostè!

Auto. - No, no... Pot parlar tranquilament (Ha parat de plorar) No estic tan atropat com semblava.

Luci. - Ningú li dir això. Vostè està bé... una mica trist... però bé, vaja.

Auto. - (sourient) No cal que em dougui per la banda. Tinc el cap tan clar com el pequí tenir vostè. Ja sé que els que estan malalts de debò i també ho diuen això. Però jo no l'enganyo.

Luci. - Doucs... per li fa aquí?

Auto. - Home, veurei... Un ha conegut molt cosa... N'ha vist de tots colors... Aniba un

moment que una s'adona que allà on
 s'està més bé és entre la gent més rica
 anual... Aquesta senyora Karsawina,
 lletja com un peccat, que es creu que tot
 hom la persegueix; aquesta Laura Grey-
 fou que encara es pensa que és al mu-
 nic-hall, ~~aquesta dramaturg i tal~~ tota
 aquesta gent, vaja, em son simpàtics,
 els trobo divertits, originals...

Si, però vosté encara no fa dos anys
 estava plorant com una Magdalena...

Houe... Algun títol o altre s'ha de portar
 per que et deixin viure aquí. Jo he adop-
 tat l'etiqueta de la malencanta... És una
 malaltia tendra i agradable. Tot hom
 t'acausola...

Si, dit-xos de vosté! Jo tinc la dona
 aquí... ella, sí, sembla que perta ^{no} ~~mai~~ ^{gaire bona...}
~~malaltia~~ De la podés par delirar jo ~~la~~
~~de més~~ Per no abandonar-la, tinc de
 seguir el mateix tractament que si estés

malalt. A les sis, de vens a terra.
 A tres quarts de set, cinc quilòmetres,
 a peu per la muntanya. A les vuit,
 bany d'aigua ^{gelada.} ~~(bulla)~~. A les deu,
 bany d'aigua ^{bullenta.} ~~(bulla)~~. A les onze...
 Si, si... Ho comencé tant de com vosté.

Auto.-

Per menjar, quatre fulletes d'escarola,
 la mitja dotzena de peïsos i aquesta
 gallina que em veure per la cuina
 amb què.

Lluís.-

Auto.-

vosté devia fer un corament d'auro...

Lluís.-

Així ho diuen.

Auto.-

Però, en mig de tot, vosté es podria dis-
 treure... Prengui el exemple de mi: jo sempre
 he estat repociant.

Lluís.-

Repociant de que'?

Auto.-

Que' li dire'... de moltes coses. El meu o ha
 parat d'una manera que veure es impossible
 de fer veure amb la gent vulgar. En
 canvi, aquí... Mí! No els espanten els

projectes més ~~descafeïnats~~. Podem proposar el que us sembli. De tot dir que sí.

(Lu fi:)
 Què li dire'... Sou gent rica, no m'aireu prim.)
 Sabeu apreciar el valor de la fantasia.

Ph! ... vaja...

Lu fi -

Auto -

Amb la senyora Laura Seyton heu ben muntat l'organització d'una clac internacional per protegir els artistes de valua a totes les latituds... li he fet baratet... Aquesta ^{vasta} ~~organització~~ organització li ha costat només uns dotze mil francs...

Lu fi -

Si... ja veig que el seu perenne desconsol no és completament ineficaz.

Auto -

No ser que queixou... Ara pless moubar amb la senyora Karavina una usaga empresa de detectius privats per protegir les senyores respectables.

Lu fi -

Perdoni. / Ara que parla de senyores respectables:
 Vais a veure si trobo la mura.
~~veig~~ (Va per pujar l'escala, i es foga amb el Dr. Kitchner. A l'aparició aquest, Antòides es foga a posar a plorar)

Escena IVLeonides, Luric, Dr. Kitchner i OrdenansaKitchner - On va vorté?Luric - A veure ni trobo la meua ^{dona.} ~~sempora~~ Lucara
no l'he vista aquest matí.Kitchner - No es preocupi per la seva ^{sempora.}
(Consultant el rellotge) Adieu's, veig
seu es l'hora del bany d'aigua freda.Luric - Però, doctor, faci's càrec...Kitchner - (Foca un timbre) Es inútil que protes-
ti. La disciplina és la disciplina.(Apareix un ordenansa. ~~Dr. Kitch~~
ner li diu:)Acompanyi aquest ^{sempora} al bany.Luric - Com hi ha nos? Y eucara de'ieu que
el meu era un casament per interès!
(Fa un típi acompanyat
per l'ordenansa)

Escena V

Kitchner, Antonides, Albert i Raquel

Després, Kazanina

Kitchner - Agra, senyor Antonides, amunt els cors!
A veure si s'esbargeix una mica!

Anto. La vida és negra, Doctor Kitchner. No me
cus queda el canal de les llàgrimes...
Si no pogués plorar, seria molt despra-
ciat.

(Aparix Raquel seguida
d'Albert.) Raquel té una
gran cara de salut. Se la
veu contenta, optimista.)

Kitchner - (a Raquel) Ah, senyora, quina bona
cara! Així dona goig de veure...

Raquel - Moltes gràcies... Que ha vist el meu
marit per aquí?

Kitchner - Ara m'acaba de deixar. Se n'ha anat
al bany.

Raquel - Quin home! Tot el dia és al bany!
 I per això no he casat?

Hitchener - És el que jo dic... (a Albert) Creadi, li tinc de parlar un moment. Perdoni, senyora... (a part, a Albert)
 Com segueix aquesta senyora?

Albert - Molt bé. Crec que d'aquí quinze dies la podem donar d'alta.

Hitchener - El qual em sembla que a vostè li valdrà una mica de greu, oi? **Be:**
 aquest mati ha d'anir amb el doctor Hitler, de la Facultat de Budapest. Com vostè sap, ve en plan d'estudis. Si jo no fos aquí, em faria l'obsequi de rebre'l i fer-li els honors de la casa. També ha d'anir amb un malalt. Ve de Barcelona. Està molt bé reconavat.?

Albert - ~~W. tot vol~~ No l'acompanya ningú?

Hitchener - Em sembla que no. És un cas de poca importància...

Raquel - (als doctors) Escultiu: les hores que us
 és dintre el bany, que fa el nen
 marit?

Kitchner - La cerca a vosté, senyora...

Antò - O ve fa broma amb mi...

(entre la Kanarina i cuida
 a Kitchner amb fean veitari)

Kanarina - Doctor! Aixó ja és massa! El senyor
 Ravioli m-acaba de mirar d'una ma-
 nera! Ai... Sembla que et despulli. Si
 no m-acompanya, estic perduda

Kitchner - Auhl molt just, senyora...

(Li ofereix el braç i tot
 dos fan mutis)

Escena VI

Albert, Antonides, & Raquel i

després, Ravioli

Raquel - Vostra troba que està bé així que fa el meu marit?

Albert - Per principi considero que tot el que fan els marits de les senyores boniques està mal fet.

Raquel - (plorijolent) El meu home m'abandona!...

Antonides - (per Raquel) Bo! Una imitadora!

Albert - Les dones són com ~~els~~ les pintures dels grans mestres en canvi dels imbecils: aquest no s'adonen del seu valor fins que un "amateur" u'ofereix un preu elevat

Raquel - I vostè és l'"amateur"?

Albert. - Els curios! Cada vegada que he dit aquest pensament a una senyora, la senyora m'ha contestat com vosté.

Antoniades. - No és pas veritat!

Albert. - Vosté plori i calli: Ningú li demana la seva opinió.

Antoniades. - Estimat doctor, una de les raons per ^(meicament) les quals estic en aquesta casa és ^{per} poder-me ficar ~~imposadament~~ ^{en} ~~sentir~~ les converses on no m'hi demanen.

Raquel. - (a Albert) Deixi'l dir, pobret. Prou pena té... (Albert la contempla llargament) Què mira, vosté?

Albert. - Ai, Raquel senyora! Vosté té uns ulls preciosos, però no serà sap servir.

Raquel. - Què vol dir amb això?

Albert. - Null dir...

Antoniades. - (interrompent-lo) Vol dir que amb uns ulls com els seus, altres dones ja

haurien incendiat un j'error. Es dir així,
sí, doctor?

Albert. - M. ha trepitjat l'efecte! Però... (consulta
el rellotge) ja heu pres el seu bany d'a-
gua freda senyor Autoides?

(En aquest moment apareix el
 Sr. Ravioli a l'escala. És un
tipus curiós: gran cabellera
roja i enormes ulleres de caroi)

Ravioli. - Qui parla de bany, aquí? Quins temes
de conversa, valga-m'ho! En uns mo-
ments en que la Humanitat encara
té per resoldre els seus problemes més
elementals, els senyors parlen de
bany... Prima indecència!

Albert. - Senyor Ravioli: vostè està cansat de raó,
com sempre, però el moment nostre no
és ben oportú...

Ravioli. - Tot els moments són oportuns per ana-
litzar els destins de l'home... Senyoreta,

(s'inclina davant Raquel) saludo en vos-
 tre la gràcia i la bellesa mediterrànica.
 he vostè (a Albert) saludo la ciència,
 i en vostè (a Antonides) saludo... sa-
 ludo...

Antonides.- Colerincis, faci el favor...

Ravoli.- És difícil saludar alguns símbols alt
 i noble, en vostè. (es gira de cara
 a Raquel) Senyoreta: vostè està segu-
 ra de què existeix?

Raquel.- Qui?

Albert.- Vol dir vostè mateixa. Digui-li que sí.

Ravoli.- No en digui que sí, senyoreta, no en
 digui que sí! Qui ho sap, ni vosaltres
 existeix! Vostè, senyoreta, vostè, doctor,
 vostè, Antonides, jo mateixa: podem
 demostrar la nostra existència? ~~Què~~
 Com ho provarem?

Raquel.- Em semblava que, des del moment que
 sou aquí...

Ravioli. - Que sou aquí! ~~Vet~~ aquí la frase típica de la imbel·lilitat standarditzada! Què rap voste, reugeta, si en aquest moment és aquí, o en una altra banda, o, potser, no és enlloc...

Antonides. - Creu'ti, reugeta Ravioli. Fa dies que voldria parlar amb voste. Tinc un projecte que podria interessar-li... (l'aga-fa pel braç i se l'endú cap a la galena)

Ravioli. - Per definició, no interessa tot, que és igual que dir que no no interessa res....

(Fan mutis Antonides i Ravioli)

Ravioli

Escena VII

Albert, Raquel i Lúcia ^(Ordeuansa) ~~després~~

Ravioli i Autònides

Raquel.- Sap que hi ha una gent ben curiosa en aquesta casa?

Albert.- No en faci cas... El gran turisme internacional dona sempre aquests resultats.

Raquel.- No comprene com el meu marit va poder tenir l'aecidita de portar-me en aquest balneari... Per cert que, com és que no ve?

Albert.- No en parli del seu marit, senyora! Vosté troba que dona aquest xicot, com a tema de conversa? A més, la gent acoblarà pè creme que n'està exauorada...

Raquel.- I molt exauorada que n'estic!

Albert.- Doncs disminúli-ho, senyora, disminúli-ho! que pensarà, la gent...

(Entre Lúcia)

Lúcia.- Raquel!

Raquel.- Ja era hora que et deixemis veure! On diable t'hanles ficat?...

Luis.- Ha al bany...

Raquel.- Al bany, reuñe al bany! Y jo aquí, esperant-te. Tant be hi estaves, que no poguemis venir abans?

Luis.- Però si jo em demic per poder-te tenir a la vora; però aquesta gent, això que em diuen la disciplina...

Raquel.- M'estimenis de debò, no m'abandones...

Luis.- Y ara!, què dius... (l'albraca) Si m'estic foment per tu.

(Albert dona mostres del poc que li agrada l'escena & Consulta el rellotge)

Raquel.- De debò? Aci, que em fas contenta! Tinc una por pel m'enganyis...

Lluís.- Amor meu! (la Oera)

Albert.- Perdoni... ~~Perdona~~ però és l'hora de la dretxa calenta.

Lluís.- Ah, no!

Albert.- És inútil all protesti. (Toca el timbre)

Lluís.- Però, ni cinc minuts no podem deixar-me tranquil?
(l'Ordeuansa)

Albert.- El règim és el règim. (a l'Ordeuansa)
Acompanyi el senyor a la dretxa calenta.

Lluís.- Ja ho veus, Raquel. Tot el dia així: una de freda i una de calenta...

(l'Ordeuansa s'endú Lluís amb una certa violència)

Raquel.- Tse-er va! No m'estima, no m'estima!

Albert.- Lita clar, que no!

(Raquel ulora entre els
 braços d'Albert. Pel fons
 travessen l'escena Ravioli i
 Antónides. Van passejant i
 el que diuen se sapora que
 és un fragment de la
 conversa que sostenen)

Antónides.- Figúris la magnitud, la transcendèn-
 cia del projecte: una gran organitza-
 ció internacional per demostrar la
 inexistència de l'home!

Ravioli.- És admirable!

Antónides.- Y no vas tan cor com semblava a veï-
 nersa vista. Jo hi tinc la meua treca-
 da en aquests afers...

(Fan mutis)

Albert.- No placi... No hi ha cap home que es mereixi
 una llàgrima dels seus ulls...

Raquel.- Y vostè mereix, per dir-hi.
 (Sunt couent. Albert la requieix)

(Ravioli i Antonides tornen
a aparèixer pel sofà, igual que
abans)

Ravioli - Així vosté creu que amb vuitanta mil
francs es podria llançar l'empresa?

Antonides - Ho crec i ho recree. Hi jugo de pens,
vaja...

(Fan mutis al mateix temps
que per la porta de d'esquena
apareixen Dr. Hitler i Sr.
Peijoe.)

Francament, no tinc que dir més
de l'entrevista.

Donc, en la dreta, la foto la pida
seu muntat a guisa d'entrevista del senyor

Escena VIIIHitler, Peipoc i Laura Greyton

(Hitler i Peipoc, vertits de viatge,
entrem amb aire foraster)

~~Hi ha un moment~~

Peipoc. - Té: soc molt capaç de no haver-me equi-
vocat aquesta vegada. Està vist que no hi ha
com l'extranger per no perdre's...

Hitler. - Deia alguna cosa?

Peipoc. - Home, sí. Expressava en venç alta la legítima
satisfacció que dona el compliment d'una
feina ben feta. Fa ^{només} (vuit dies que salté
~~per l'extranger~~ vaig sortir de casa i té!
fé soc aquí. Etic meravellat de tanta preci-
sió.

Hitler. - Francament, no trobo que això tingui
res d'extraordinari...

Peipoc. - Deu u'hi dolet. Tu tota la vida no
he quibat a treure l'embellat del meu

boni, de manera que figureis el que representa per mi aquí a Suïssa.

El meu nebot em va dir que mentre no
a més a parar al desert del Sahara, ja
considerava l'excursió com un èxit de al-
gularitat. Doncs, no senyor: tot ha
marxat com una seda: ni no fos que
~~me hlog d'arruar a feïebra vaig para~~
~~a para a feïora pel deus rap...~~
vaig confondre feïora amb feïebra, i
això m'ha fet perdre quatre dies, pel
deus, rap...

Hitler. - El felicito, vaja, senyor... Kook!

Peipoc. - No, senyor Kook, no... (tren una targeta)
Degràcies Peipoc i Consolat, per servirlo.

Hitler. - Moltes gràcies (~~per la targeta~~ i ell també
~~be' li va donar una~~ (cauri de Targetes)
Dator Hitler, de la Facultat de Buda-
pest...

Peipoc. - Caram! (fa una reverència)

Hitler (reverençia) Pi... Visc aquí en viatge d'estu-
dis... Per cert que veig que es deixen molt
sols... Amb el seu permís, m'arribaré fins
al despatx de la direcció...

Pi.- Caram, no faltava més!...

(Hitler fa muntig per l'esca-
la al mateix moment
que Lázara Freyten apa-
reix per la porta. § L'apro-
va cautelosament a Pi
i li diu:)

Lázara.- Creoli: m'he repensat.

Pi.- Ah, sí?

Lázara.- Sí. Trobo que les seves proposicions són conve-
nien. Aquesta tornada per Sud Amèrica emana
m'aurà bé. Si vol, aquest vespre, després
de la reunió, firmarem el contracte.

Pi.- Oh... per mi... sap... no s'estigui de res...

(Apareixen Leonides i
Ravoli pel foc)

Escena IX

Peipoc, Laura, Ravioli, Antouides i Dr.

Kitchner

Ravioli - (ve agafat sucara del braç de Leouides, i li diu)

Bravo, amic! Amb la pèrtia de diners, no
vull saber-hi absolutament res. Això serà
cosa serà... Sen del cel, prima organització!

Antouides - Si, usuei les despeses preliminars seran una
unica coneguda... Despres, tot marxarà com una
seda...

Ravioli - (radona de Peipoc i Laura) fems de comen-
çar a fer adeptes. (agafa Peipoc per l'espat-
lla) Vostés seran dels nostres!

Peipoc - Vol dir?

Ravioli - Es tracta de cappirar el món.

Peipoc - Bé sen diu, ara!

Laura - (a Peipoc) Pensi amb el meu contracte!

Ravioli - (declamant) El de dalt, quiza' a baix, el
de sota, a sobre! Vosté seran del, vostres...

Peipoc - Veure', jo, soc un home d'ordre... Adieu',
la senyoreta que contracta per anar a
Sud Amèrica...

(Dr. Kitchener apareix per l'es-
cala i contempla la reunió.
En veure'l, senyores s'empren a
plorar)

Kitchener - Senyors, faci'u-me el favor... Tindria de
parlar amb el senyor... (per Peipoc)

(Ravioli i Laura fan mitis
disentint animadament. Seny-
des s'amen en una butaca i
ploriquen)

Escena X

Peipos, Dr. Kitchner; Leonides; Albert

Kitchner - (a Peipos) Soc el Dr. Kitchner, director de l'establiment. Heu qui tinc el gust de parlar?

Peipos - (Borxapèsi, tren la cartera i finalment allau fer una targeta) Ah, ah! El director! M'han parlat molt bé de vosté

Kitchner - (llegint) "Dr. Hitler, de la Facultat de Budapest..." ^(necessaria) ~~Al~~ ~~estudi~~ A les seves ordres, il·lustre col·lega!

Peipos - Col·lega, ha dit?

Kitchner - Perdoni-me he tingut l'atreviment de voler el resplendor del seu equiparar la meua modesta persona amb el prestigi ⁱ del seu nom, mundialment conegut...

(Peipos, completament ata - balat, es deixa caure en una butaca)

Reipoc. - Ai, ai, ai! On ^(en de haver) ~~veure~~ ^{veure} (ficat)!

Kitchener - I què? Què Conteu per Budapest?

Reipoc. - Per ~~Paradís~~ ou diu?

Kitchener - (li ric) Ah, Budapest!... El Danubi... El Danubi blau... Meravellos, Budapest!

Reipoc. - Sempre s'exagera!...

Kitchener - Ara, vosté, deu voler descansar, ai? E clar, després del viatge... Per cert que, no ha vingut amb vosté un ^(altre) ~~(reunyon)~~...

Reipoc. - No sé...

Kitchener - Li, un client... Un cas poc interessant, pel que sembla... Havia d'arribar ara...

Reipoc. - Com no sigui un reuyn que ha pujat cap a dalt per veure si el trobava a vosté... Per cert, que m'ha donat la Forçeta (butxapueja)

Kitchener - No, no es molesti. Ja el veureu. (s'airepren) Vinguí, faci el favor, l'a-

compararé a la seva caubra (gradosa de la presència de leucides i asmenyalant-lo a Peipoc, diu:) veu? aquest és un cas ~~clàssic~~ de valencianisme, particularment ~~de~~ ~~seu~~ reacció al tractament.

Antoniades - (plougujant) Ja veu poden mirar, ja - que no és tot un cas!

Peipoc.- Enllà. Qualsevol diria que això és una casa de bojos...

Antoniades - Una casa de bojos... Ah!, aquesta finíssima ironia hongaresa!

(Lletra Albert)

Peipoc.- Tinc la sensació de que estic fent ~~amb~~ la planxa més ^{solenne} ~~grau~~ de la meua vida. Que ja és dir!

Antoniades - (a part a Albert) Enllà. Per aquí trobaré aquell malalt de Barcelona que seua cerca a veu. Fàci-li un petit examen. Jo no puc abandonar el doctor Hitler...
(Peipoc i Antoniades fan riure)

Escena XI

Ordenuansa, Albert, Autoides, Candid, Ursula

(Letra Ordenuansa)

Ordenuansa. Doctó. Acaba d'arribar un senyor de Barcelona, amb la seva esposa. Demanen pel director.

Albert— Ah!, sí, ja sí. Fes-los passar. (s'adona d'Autoides) Però que no se sap moure d'aquí aquesta vall de llàgrimes? (ridant) Senyor Autoides!

Autoides— Digui?

Albert— Vol fer-me un favor?

(Letra Candid i Ursula i es queden prudentment contemplant l'escena)

Auto— Anhe molt gust...

Albert— Dixequis. Fixis de casa a la palenya. Ara, camini. Y camini forsa estona, si pot ser. A veure si s'eixenbeix d'una

vegada!

(Antoniades ha complert tots
les ordres. Abans de fer mutis,
diu)

Antoniades.- Ri! Ha dit exibir-me... que no ho sap
que en el fons de l'ànima tots hi
tenim un salze?

(Fa mutis. Albert es fira
i es troba acull Caudid
i Urnula)

Albert.- Deu-els-guard. (salutacions) El doctor Kitch-
ner està ocupat en aquest moment i
no ha succeït de rebre'ls.

Caudid.- Ah, ja sabia que veníem? I vosaltres
que ens pensàveu arribar de sorpresa!

(a Urnula) Apren, apren de l'extranger!
Quina organització!

Albert.- És cert que vostè veu a sol. (A part,
a Urnula) Ha fet bé d'acompanyar-lo.
És més prudent.

Ursula - Vol dir?

Albert - Y que: com els ha provat el viatge?

Ursula - Oh, una preciositat! Quins tresors; i quins
llacs; i quines vapues!

Candid - Y les muntanyes! Sempre et desviades,
les muntanyes.

Albert - (a part a Ursula) S'ha excitat gaire?
(rengala Candid)

Ursula - Genes, Maria, Josep! Quines preguntes
de fer!

Candid - Ara que esteu sols, ja ens ho pot dir:
qui fa la noia?

Albert - (fa unullet d'intel·ligència a Ursula) La
noia? Ah, molt be...

Candid - De debo? No ens respauya?

Albert - Litigui tranquil. No serà presumpte de
la noia. (A part, a Ursula) Sen ser la
seva marida, oi?

Ursula - Sí, sí... Ha dit una cosa...

Candid - Esculti. Què s'empatalla vostè per això?

Albert - Res, home, res...

Candid - És que vostè em contesta d'una manera com si em pregués per exemple!

Ursula - Jesús, Maria, Josep!

Albert - I ara, quines coses de deï! (ambablement)
Tranquilitzis-vos. I faci bandat, eh? M'han donat molt bones referències de vostè, i no estaria bé que fes quedar malament als seus amics. (a Ursula) Oi, reuporta quel·li ha de fer bandat?

Candid - Però és que se us val rifar vostè?

Ursula - (a Candid) No et poris així, Candid... Sepuis-li la beta... Deu ser un dels malalts...

Candid - Mí, mí, quina poca grècia que em fa tot això!

(Pel fons entra Ravioli de
braçet amb la punt)

Escena XII

Albert, Ursula, Caudis, Lúic, Rabioli,

Dr. Hitler

Rabioli - (a Lúic) Figúis el dia que un gran coupes
proclami oficialment la no existència de
l'home... Prima festa!

Ursula - Ja veurà, no us atabali... (madona de
la presència de Caudis i Ursula) Cou!

Vosté per aquí?

Caudis - És et desagrada la visita?

Ursula - Sí! Ja tant se us endura de tot... (cau
aclofat en una butaca)

Albert - Caran, què potser és coulixen?

Ursula - Sí... una mica...

Caudis - Potser mana i tot sus coulixen.

(Hitler apareix per les escales)

Hitler - Però, que existeix, si o no, el director d'apres

La casa? Fa mitja hora que el cerco...

Ravidi - Si existeix? Ah!, vet aquí el problema...
Virgini, virgini, que vosté és dels meus...

(Ravidi i Hitler fan un curt
cap a la galeria)

Luís - (a Albert) Son els meus sogres...

Albert - Ah!, vaja... ~~estranys hereditària~~
inversa...

Candid - Val dir d'una vegada per què us preu,
vosté?

Albert - Per uns honorabilíssims clients.

Candid - Doncs s'equivoca

María - Comtri que d'honorabilíssims, es son.

Candid - Sí, però no pas clients.

Luís - (a Albert) A veure si per casualitat troba
la meua dona... Digui-li que els seus
parets son aquí...

Albert - Amb molt gust (a part) me sembla que he fet una
plaua. (fa un curt)

Candid, Ursula, Lucie, Raquel

Candid - Et troles un si és no és demuillocat.

Ursula - Coses de la lleuna de uel... Fe, memòria,
Candid...

Candid - Y la Raquel que fa?

Lucie - Lei Raquel rai!

Ursula - Suposo que no li hauràs pas dit que aquesta és una casa de... salut.

Lucie - Li vol dei de salut!... Ella rai, no es maliciosa als. Està bona, sana, contenta...

Candid - Ai! Quin pes en tres de robre.

Ursula - Solerlot, Lucie, no li diguessis mai pel que ha virgut aquí.

Candid - Se'n guardaran' prou!

(Entre Raquel, content, i es tira al braços dels seus parels)

Raquel - Papa! Mamà! Quina sorpresa! Quina alegria!

Ursula - Ai fillleta! Estàs contenta?

Raquel - Molt! (sradoua d'heric i cauria
d'expressió) Però, ai!, me tan desgraciada...

Candida - En què puedem?

Raquel - (plorant) No us-estimeu, no us-estimeu!

Luis - Ho veiem?

Raquel - M'abandona... Tot el dia em té sola...

Luis - Raquel, ve Deu!

Ursula - Tu, nunt!

Raquel - Tot el dia se'l pana a l'aigua...

Candida - L'aigua nai! Quarar el que en faia
porre Jo t'hauria fet, més aviat, aficionat al vi...

Raquel - Sembla que noués esperava el cosa-
ment per poder-se banyar tranquil...

Luis - Y que em tingui d' moltes aquestes
coses! Jo em tornaré boij...

Candid.- Vols callar? Res d'ab-lusions...

Raquel- Si ... pots parlar d'ab-lusions... Podrà de mi! Jo t'hagués escoltat, papà!

Candid- Si ... ara... Quan era mort el coubrepareu...

Ursula- Jesús, Maria, Josep!, quins pensaments...

Lucie- Raquel, t'equivoces... Jo t'estimo més que mai...

Raquel- Si, eh? I estem fent una llum de mel que fa canel la cara de vergonya... No tens una hora per mi...

Ursula- Tot vindrà, tot vindrà'...

Raquel- Et penses que m'ho crec tot això que expliques dels bancs i de les dutxes? T'hi tens un simbolic!

Lucie- Mes gros del que et penses!

Raquel- A veure: on et figures ara tot el sant dia?... I ja no parlo de la nit.

Candid- Callarà's!

Urúla- Jans, Maria, Josep!

Raquel- Què fas papa' ? Deixa-h' que s'expliqui...

Candid- Si... per què mes viuríem amb una història de claudes i serens...

Lenic- Senyor Candid, que exploto...

Candid- (a part a lenic i amb violència) Que t'hi jugues fins l'última peneta!

Raquel- Digue-uo tot, ara que hi som. Si en la teua vida hi ha un drama, ja el pots dir. Després del que un ha parlat, ja no en vindrà res de nou.

Urúla- Raquel, no facis mal, pessemeuents...

(A la galeria se senten uns grans crits)

Candid- Tora! Què passa?

Urúla- Jans, Maria, Josep!

Escena XVII

Enric, Candid, Ursula, Raquel, Hitler, Ravioli,
Antoniades, Albert, Kitchner, Trippe

(Hitler entra cridant, de la
faleria, ~~Alber~~ requirit de
Antoniades i Ravioli.) Albert
apareix per l'escala, atret
per l'escandol)

Hitler On és el director? A mi se m'atac-
 pella, se m'injurïa, se m'escameix!

Albert - Que' passa aquí?

Antoniades - (Plorant) Res... que li estàvem proposant
 un negociet i... veus ha porat fet una
 fèria...

Hitler - Jo! Adna emicència mèdica, haver-me
 de veure així!

Ravioli - Y jo que era persona que era dels
 vostres!...

Ravioli - (a part) Com us he embarcat, Deu meu!
Més valia treballar...

Peipoc - Què li passa a aquest senyor?

Antòinides - Als principis, semblava que estava confu-
s amb les teories del senyor Ravioli
i li heu proposat si volia ser accionista
de la nostra societat...

Hitler - Tots els diaris del món u-aniran plens
d'aquesta befa que nos ha fet!

Albert - Calma, senyors, calma!

Marcela - Janis, Maria, Josep!

Hitler - Quan ho sabiguem a Budapest...

(Kitchener i Peipoc apareixen
per l'escena)

Candid - I ara!, no és el senyor Peipoc, aquell?

Ravioli - No creidiu tant, senyors; malgrat
d'una que existim de debó!

Amela - (a Candid) Jem, Maria, Josep! Quin simbolic deu haver amarat aquest home!

Kitchener - (Amb un gran crit) Què és aquest escàndol? Silenci! (a Peipoc) Li pego que no es deixi impressionar per aquest espectacle. És la primera vegada que un escàndol semblant es produeix en el nostre establiment.

Peipoc - No s'amoïni, veu mi. Ja estic curat d'espants...

Went - (a Kitchener) És aquest malalt de Barcelo-
na que, pel que es veu, està pitjor del
que ens havien dit.

Hilfer - On és el director, repeteixo?

Kitchener - Calma, senyor, calma... El director sóc
jo.

Amel - Però que significa tot això? Sembla una
casa de bojos

Hitler - Oh, si vones, ho semblé, rai!

Hitler - (a Lenin) Calla, t'hi!

Hitler - Senyor director, a mi se'm pren per altre. Vosté no sabem qui sóc jo.

Hitler - (a Peipoc) Mania de gruedeses. Serà un cas interessant. (a Hitler) A vosté no se'l pren per altri, senyor. Reconeixem i respectem la seva alta jerarquia...

Hitler - Si de mi!... (comença a plorar)

Hitler - ~~Com vosté!~~ Sóc una eminència mèdica, mundialment coneguda (a Peipoc) Vosté que em coneix, ho pot dir.

Hitler - (a Peipoc) Donqui-li per la banda...

Peipoc - Com s'entén una eminència! Vosté és més que una eminència. Vosté és un triomf!

Hitler - (a Peipoc) Molt be! Veig que vosté comparteix el meu sistema de persuasió.

Peipoc - A veure com acabarà tot això...

Hitler - Soc el doctor Hitler, de la Facultat de
Budapest!

Holmes - El sent? (a Reipse) Pot estar satisfet: la
seua fama arriba fins a imprensions els
mestres de Barcelona. (a Hitler) Vosté
és el senyor Hitler, ja ho sabem. Després
parlaem de tot. De moment, vagi a des-
causar. Albert, acompanyi'l.

Reipse - Ai, ai, ai! On em heu feta ficat!
(Albert agafa Hitler pel
bras i intenta enduir-se'l)

Hitler - (resistent) No vull seguir. Bé s'han ac-
fuit? Vosté em preuen per simple!

Albert - vaja, prou! (se l'endú a viva força
mentres Hitler fa grans
protestes)

Reipse - Es veu que aquest pobre home... (es toca
el front amb un pent significatiu)

Reipse - Com deu haver viscut a cause aquí?

Reipse - ~~Arriba~~ Està fuitat com una cabra.

Antònia - És lamentable. Però hi ha moments que no
 podem més remei que apelar a la violència.
 Que en pensa vostè d'aquest mètode?

Enric - Veurà. El trobo una mica original...

Antònia - Però si en el seu darrer llibre vostè mateix
 no reconeix

Enric - És el meu darrer llibre? Ah, Mare de
 Déu! Això acabarà a garrotades...

(Sona un timbre)

Antònia - Senyors: és l'hora de la sessió de cul-
 tura física. Faciu el favor...

Escena XV

Antònia, Enric, Candel, Ursula,
 Enric, Raquel, Ordeñana

(Antònia i Raquel fan
 mitja i Enric va a Raquel
 i l'albrasa)

Enric - Raquel, no siguis dolenta. Tinguis confian-
 ça amb mi.

Raquel - Qui més voldria!

Enric - Et juro que t'estimo... ~~Ho pots creure!~~

Wanda - Ai, Candid! L'amo...

Raguel - Et creure, si no m'abacedes, més...

Kitchener - (a Lucie) Facci el favor. És l'hora de la cultura física. (Lucie, abraçat a Raguel, no li fa cas) No ha sentit? Li dic que és l'hora de la cultura física!

Candid - D'això en dius cultura física!

Kitchener - Ho sento molt, però la disciplina és la disciplina. (agafa Lucie pel braç)

Lucie - I a mi, plim!

Kitchener - No m'obligui a usar de la violència...

Wanda - Lucie, fes el que et dicen. El reuyn deu ferir ras.

Kitchener - (a Candid) Que la deixi tranquila a la noia. Aquestes emocions la poden perjudicar...

Candid - Lucie! (li parla amb veu baixa) Deixa estar

la Raquel, que l'està malmetent!

Lluís - Però, fa'ciu. se cànee...

(Kitdmes toca un timbre)

Raquel - Ja prepares una excusa per fugir, oi?

(plorant) (Aparix l'Ordenansa i Kitdmes
ver li diu:)

Kitdmes - Botà! Acompanyi aquest senyor. despar

(Ordenansa agafa Lluís
pel braç i l'arrossega)

Lluís - Raquel, ja ho veus!

Raquel - Si li dius ni una paraula.....!

Kitdmes - Apa, home, ni no s'è res.... Quatre
tombarelles solere la veu...

Raquel - (a Raquel) Ho veus? No t'è important?

Raquel - I m'abandona per anar a fer tomba-
relles a la veu! No el vull veure
més, no el vull veure més!

Sen meu quic replici! Jo em tornare
boy!

Prengui paciència. Es ciència de quinze
dies i prou

(plorant) No m'estima! No m'estima!

(Luis fa mutis, estirant-se
els cabells. L'Ordoñana
se prendrà amb una certa
violència)

(a Pepes) Com ho puc... No puc...
trobar la guina...

Oh, no em faci cas... Però...
te el comc.

Sen i a la meua esposa... la meua
filla...
L'Ordoñana se contempla amb
drama!

Se la meua!
Que puc?

Escena XVI

Peipoc, Kitchener, Candrid, Usula, Raquel

després, Albert

(Raquel queda plorant, en una butaca. Usula la consola)

Kitchener - (a Peipoc) Ja ho veu... Hi han casos que fan pena.

Peipoc - Ah, no veu-n' en parli!

Candrid - (a Peipoc) Com ho passa? No veurava pas trobar-lo aquí...

Peipoc - Oh, no en faci cas... Però... caram! A vos-
te' el convenc.

Candrid - Si... i a la meua neyora... i la meua filla...
(Peipoc les contempla amb atenció)

Peipoc - Si la meua!

Kitchener - Què passa?

Pipoc - A veure si resultaria que no me he mogut de Barcelona.

Kitchener - De Barcelona, deie?

Pipoc - No em viuria pas de nou.

Kitchener - Però vostè, no és el doctor Hitler?

Pipoc - Jo? No senyor...

Carpió - És el senyor Desgràcies Pipoc i Casolat, coronel retirat d'artilleria

Pipoc - Perdoni.. coronel d'artilleria retirat.

Kitchener - Així vostè és... i el doctor Hitler..... Deu del cel, quina plaua! Però com és que no ho deia?

Pipoc - Veieu Oh, no s'he de veure heu pas preguntat.. Ja m'ha ~~be~~ estranyat de veure que s'heu deien el doctor Hitler d'aquella manera. Però ~~he~~ he pensat: ~~que a para para cada~~ cada casa és un nou. Veurei, jo soc molt prudent...

Amela - (A Raquel) No et desesperis. El teu pare, de jove, també

no ho feia això...

(Letra Albert, descafellat
i presentant regals d'ua-
res notíngut una lluita
violenta)

Albert. - Dimeu! Quina força té aquest engegamen!

Kitcluer. Però, què ha fet?

Albert. Se'm resistia com un esperitat. Hem tin-
 gut de lligar-lo i l'hem ficat al
 bany d'aigua freda. Ara sembla que
 està una mica més calmat...

(Kitcluer, Peïvor, Candid
i Urula, al sentir aquestes
paraules, diuen tot a l'hora:
"Ai!", i cauen adofats
cadascú a la seva butaca)
Albert els contempla amb
gran estranyesa

Final del segon acte

Acte tercer

El despatx d'Enric, a casa dels seus
 sogres. Mobles moderns, de molt bon gust.
 A les parets, ~~en~~ unes, hi ha, unes, tres
 cartells penjats. Diven així: El temps és
or. - Sigueu breus. - els vostres minuts son
tan preciosa com els nostres.

En així car. se el teló es troben en escena
 Raquel
 Chelida i Arnau. Poc després, entra Enric.
 Raquel està vestida, a punt de sortir.

Escena I

Raquel, Ursula, Luric

Raquel.- Has sentit la porta? Luric deu haver entrat. li dire' si em vol acompanyar...

Ursula.- Em sembla que sera' en va. El xicot no te' temps per perdre...

(entra Luric, amb una cartera plena de papers sota el braç.

Es un altre home: seriós, atropegat; parla molt de pressa i amb un to sec i tallant)

Luric.- Bona tarda.

Raquel.- Voldries acompanyar-me, Luric? Em faries molt contenta.

Luric.- No puc. Precisament he marxat del magatzem per poder venir aquí a treballar tranquil. Tinc una sèrie de coses

a resoldre.

Raquel - Un dia és un dia... Et pots vendre una
tanda de llibertat, be te la mereixes. I
jo també me la mereixo...

Enric - Ho sento molt, però no m'és possible. Ja
saps que et tinc destinat els dinabtes.
Cap dinabte t'he fallat. Cal respectar
l'ordre.

Raquel - Però jo voldria que avui fessis un extraor-
dinari. La feina ja te' espera...

Enric - La feina és l'única cosa que no te' espera.
El que puguis fer avui...

Raquel - ... no ho deixis per deuen! Si, ja ho sé.

Enric - Treu't el cap. El que puguis fer avui, ja
ho hauries d'haver fet abans. (fa un
petó a Raquel) Adéu.

(Raquel se'n va. A l'èmer
a la porta, a punt de
sortir, diu:)

Jaquel - Ni em preguntes on vaig ?

Luposo - Qui no vas eulloc on no puguis anar. Aixó em basta.

Urula - Ben contestat, Luric.

Jaquel - Maudá... Qui t'ha vist i qui et veu...

(Fa mentis. Luric s'asseu davant de la seva taula. Tien alguns papers de la cartera i els mira a remuicarlos)

Urula - Et deixo sol. Deu tenir feina...

Luric - Si. (s'aixeca i fa un petó al front de Urula) Fins després, maudá...

(Urula fa un sorpi de satisfacció, i fa mentis)

Escena IILluís, Cambretera, Lulú

(Toma el telefon de sobre la
taula. Lluís agafa l'auricular
i parla.)

Lluís.- Digui... Si, jo mateix... No: demà no pot ser,
estic ocupat tot el dia... Al vespre tampoc,
m'he anat cap a Madrid... Si: hi montem una
mensal... No, no... Veurà, no perdreu temps.
Espera un moment... ~~Es consulta un~~

(Es consulta un carnet. En
aquest moment entra la
Cambretera)

Miri: l'espero dimarts a les quatre i
vint minuts... Puntualitat, eh?... Pami ho
be.

(Penja l'auricular)

Cambretera.- Senyor...
Lluís -

Lluís - Què vol?

Cambrera - Hi ha una senyora que demana per vostè.

Luci - Una senyora?... No la puc rebre. Que vingui un altre dia.

Cambrera - Diu que és urgent... És una senyora molt elegant... Una mica estranya, sap?

Luci - Abstingui's de judicar la gent sense coneixers-los.

Cambrera - No m'ha volgut dir el seu nom. Això m'ha fet mala espina... (sommient amb malícia)

que li dic que... passi?

(En aquest moment apareix Luci, de manera que ha pogut sentir la seva frase)

Luci - No calen tants compliments, oi?

(Ells fan gest a la Cambrera de que s'aparti. Alhora de fer mutis, aquesta diu, a part:)

Cambrera - Ja ho he dit que em feia mala espina...

amic - Vostè, aquí, senyora?

lulú - Senyora, és veu que sí...

amic - Qui ha vingut a fer?

lulú - Mí, mí, mí!, quina dentel·lusió! No és que em penseis que al veure'm ser-me ti-
renis al coll, però, vaja, aquest: "vostè
per aquí senyora?", és inesperat, franca-
ment inesperat.

amic - Digni, depressa: què vol?

lulú - Com me l'han canviat el meu beniquet,
el meu Ri-Ri (va per tocar-li la barbeta
amb un gest afectuós i ell refusa, indignat)

amic - Senyora!

(Lulú examina l'habitació i
va de sorpresa en sorpresa)

lulú - Oh, oh! Quina dematx més auster, me
dematx... per treballar, oi? ~~Però~~ El

troles trist... Tenies més gust per decorar
"garnissières". (llegeix els cartellots) Si-
guen breus... El temps és or... Els vostres mi-
nuts són tan preciosos com els nostres...
Uns consells excel·lents... No et preocupis: de
vegades en serien de força utilitat a
casa meua.

Lucie. - Senyora, no sé quin és el motiu de la
seua visita, però li previnc que aquell
lucic que vostè... coneixia, ja no existeix.
Soc un altre home. Estic esborrant, dig-
nificant el meu passat.

Lucie. - Mí, quina feineda que se't gira! Però...
deixeu-me que et miri. M'havien parlat de
la seva transformació, però en creia que
es tractava d'una falsa alarma. Veig
que encara s'han quedat curts.

Abregeu el llibre: què desitja?

Oh! moltes coses... (s'assen, obre el mo-
neder i refa' el seu maquillatge. Mentre,
tant, parla.) De moment, m'interessava

veure't. Una... amistat com la nostra,
no es desfa' així com així. Sobretot, t'heving
en compte que nosaltres, encara no hem re-
nyit, que jo sapiga...

ric- No. Hem fet més que renyir. Vostí per-
tant a un pasat, que ves mi' ha deixat
d'existor...

li- Per tu, potser sí. Per mi, no...

ric- Ves a fer... un "chantage", potser?

li- Uí!, un "chantage"... No unis paraules
lletges... A més a més, ja no es porta,
això. Venia a veure't, ja t'ho he dit.
A parlar... T'he amyorat, aquests últims
temps...

ric- Malagrançada feliu.

li- Quan et vas casar amb aquella precipita-
ció, vaig pensar que els teus costius t'indrie...
ja tornaria, pensava. Vam passar uns
mesos, vares tornar a Barcelona, i quan
em ^{creia} pensava relere la teva visita, em

diren que et dediques als grans negocis,
 que montes una explotació de redactors
 anuncis lluminosos. ~~No vaig perdre l'esper-~~
~~ança. Vaig veure que la terra industrial~~
~~era per lluir de nit, com la mateixa~~
 Vaig pensar: és un xicot conseqüent. La
 terra industrial, com ell mateix, és feta
 per lluir de nit...

Ligues franca. T'ú heus pensat: A: ~~era~~
 l'heric ha fet un bon casament; B: treba-
 lla i, per tant, deu guanyar diners; C: ja
 que t'ú diners, val la pena de refer
 les... relacions.

D: ho has endevinat.

E: doncs t'has errat de mig a mig. No
 me ha costat cap sacrifici de renunciar
 a la vida absurda, inútil, que vaig
 portar fins a la vetlla del meu casa-
 ment. Potser una única massa tant, he
 descobert que les coses més divertides d'a-
 quest món són el treball, l'honestetat,
 portar una vida digna...

Alu- Alaus, també ho deïes això, però amb una altra intenció.

vic- La possibilitat de tornar a aquella vida de disbauxa, em fa veritable honor. T'hi mateixa: no hi has reflexionat mai sobre això? Mai te n'has penedit, no has tingut cap remordiment...?

Alu- Uii!.... Remordiments, penediments... Sou les joies passades, vistes d'esquena. No m'agrada mirar endarrera. Abandono el meu passat com l'ocell fugit de la seva ombra, a l'empereadre el vol.

vic- Un dia, al bar del Colom, et vaig dir que si jo mai feia el tomb, et faria complet. Te'n recordes?

Alu- La meua memòria és massa feble per suportar el pes de tots les confidències que se m'han fet... (s'aixeca) vaja: ets un casat que fa quedar de el premi. (pansa) Es bonica la teua dona?

amic -

Si.

amic -

Més que jo?

amic -

Si...

amic -

Vaja... tu l'estat amb que et trobes, aquestes preguntes no se't poden fer. (pausa)

Dimanche viuent, és el meu sant. Te'n recordaràs?

amic -

No.

amic -

Mal fet... Es pot ésser honorable fins un cert punt, però no fins a perdre la correcció.

(Lectura Urúla)

amic -

Quina senyora més agradable! També és del meu dels repòs?

amic -

(amb un brèu) Ja ho veig!

amic -

Del que he dit, sembla que no ho veig cert?

Escena IIILúric, Lulú, Urnula

Urnula - (fa gest d'entoman-sen) Ai, verdana. La
peusava que estaves sol.

Lulú - No es volenti, senyora. Precisament ara
 me'n anava. (A Lúric, designant Urnula)
 És la seva mania política, veritat? (Lúric
 fa un gest d'assenyament) La felicito
 senyora, crequi en la felicitó. ~~Per~~
 (a Lúric) I si vostè canvia d'idea, li
 agrairé que telefoni a la oficina. Passint-
 ho bé. (Saluda amb el cap i fa nuntis)

Urnula - Quina senyora més agradable! També
 és del món del negoci?

Lúric - (amb interceió) Ja ho crec!

Urnula - Pel que ha dit, sembla que no us heu
 entés?

No.

eric-

mila-

eric-

mila-

Per la qüestió del preu?

Exactament.

Volia fer instal·lar algun anunci lluminós?

(eric ha contestat totes aquestes preguntes sense aixecar el cap de la seua. Ara, designa a Ursula un dels cartells penjats a la paret)

eric-

mila-

Mamà...

Li. Ja ve que el temps és or. Però tu també ve els d'or, filllet...

(Lectura Caudid. Ve del carrer)

Escena IV

Lúcia, Ursula, Candid

Candid- Caran, quina senyorrassa!

Ursula- Què l'has vista?

Candid- Li. Quin perfum! M'ha deixat tot embauinat...

Ursula- Candid!, Candid!

Candid- No t'esveris. L'he admirada sense segona intenció, des d'un punt de vista imparcial.

Ursula- És una senyora molt simpàtica.

Candid- Tu' has parlat amb aquesta dona?

Ursula- Li. I que m'ha dit moltes coses molt amables.

Candid- És ver que és una dona de mar.

Ursula- No t'has de deixar embauinat per això... És una persona de mar, com nosaltres mariteixos.

(Lúcia dona un cop a la Paula,
indignat)

Volun fer el favor?

Ja es en auen...

No es tracta d'això.

Què et passa?

La que trobo ridícula i grotesca i im-moral, im-entenen be?, immoral, aquesta mena d'admiració per aquesta dona.

Vostès que representen les encícies més pures de la virtut i la honestetat, es queden amb la boca oberta davant d'aquesta... desgraciada. ¿No han vist com diu la concupiscència rebatada a la care?

Jo no ho he notat, francament.

Fins on hem arribat! Lent com vostès, matrimonis exemplars, veritable base i aguant de la societat constituïda, també es deixen suggestionar per la foranella llampant de la immundicia!...

Amela - Ah, ah! Vols dir que heu pecat?

Caric - Peccat com vostès...

(Candid interromp iradament
el discurs)

Candid - Vaja, prou! Prou consells! També en
sou jo d'honorat, de decent i de bona
persona! Abans que tu he estat home
d'ordre i he figurat en els rangs del
sometent! He practicat les virtuts fa-
milians i ciutadanes i he estat un home
devot i enteramentat. Y ja començo a
estar tip de que cada dia me col-
locis el disc de la terra bonadesa i
del teu amor al treball. Què vol
que et sentis pensaria que la Urula
i jo soum un parell de crípules.

Amela - Jesús, Maria, Josep!, quines coses de dir
de manera que és vostè, que s'oposara al
meu casament amb la Raquel per que
jo no pensia cap de les virtuts que ara

posseeixo, es veste' el que ara em tira
a la cara ~~es~~ precisament aquestes vir-
tuts, com si es tractés d'un insult?

Yo us dic això. Yo dic que ja està' be
d'esser boixat, però no tant!

(Letra Raquel)

Andoni: no deves la qüestió. Aquí deves
fer un concepte de moral aduïda.

Beu tant, concepte a que tant necessaries!

Aquesta disminució d'ara, ja es el de sempre.

El que per ja pagar la meua alçada,

en aquest aire intolerable que les que

fet des de la vostra formada de l'aire

No si pas que et vancen fer, però tan

el han pintat com una mitja. Es un error

tan que no comprèn.

Com del diuena Comed.

Molt de aquest paper, molt de! Mentre

que prou a una aduïda moral que un

Escena V

Luric, Candid, Ursula, Raquel

Raquel - Que passa? Que son aquests crits?

Ursula - Res... L' Luric i el teu pare que discuteixen a veure qui és més bona persona...

Luric - Perdoni: no desvii la qüestió. Aquí discutim un concepte de moral adulesa.

Candid - Que tants conceptes, i que tants romanços! Aquesta discussió d'ara, ja és el de sempre. El que em fa pujar la veu al nas, són aquests aires intolerables que has agafat des de la vostra tornada de Suïssa. No sé pas que et varen fer, però ~~ten~~ t'han firat com una mitja. És un misteri que no comprene.

Ursula - Coses del clima, Candid...

Luric - Molt bé, apreciat papa, molt bé! Resulta que gràcies a una evolució moral que em

dona consells!

Caquel-

Trobo aquesta discussió francament absurda. Aquesta mena de jocs floral, de virtuts familiars té un aire grotesc que fa pena.

Tu-

Tu, calla.

Caquel-

Si, calla, noia, calla; si no, el teu marit se'n expulsarà del temple.

Tu-

Y per què no? Vosté es creu, potser, un home pur, intatxable? La vida d'una dona que la seva vida ^{vagarosa,} ~~negativa~~ aquest mes regenta entre el confort i la pau domèstica, és una cosa negativa, que no pot satisfer a vosté ni a la societat.

Caquel-

Aquesta ni que és bona! Resulta que ~~el~~ fer de recerdista, ~~és una cosa negativa~~ l'única cosa realment positiva que hi ha, per tu, és una cosa negativa... Si que aniràs llevant amb aquestes idees! Aniràs a regidor de l'oposició, i encara.

Urrula - Amb això no tenc, no, Leric. Nosaltres, fent de rendistes, complim la nostra obligació, com tu la complixes fent el negoci dels anuncis lluminosos. El negociant, ha de ^{vivir del} ~~ser~~ (negoci; doncs el rendista, ha de viure de les seves rendes. És ben clar...

Ragull - Per primera vegada que crec convenient admetre l'invitació d'aquests castells. Hem quedat per el temps és or, oi? Doncs, apa, roeu-li.

(s'endú Urrula i Candidà)

Això que acabes de dir, és molt atinat.

(es posa a treballar. Candidà i Urrula fan mitis. Aleshores de sortir, Candidà, diu:)

Candidà - Aquest noi em fa més por ara que abans.

Urrula - Jemes, Maria, Josep!

(Desapareixen. Ragull s'ha quedat a la porta, contempla uns moments Leric i finalment es decideix a parlar-li)

Escena VILuric, Raquell

Raquell. Et penses que està molt bé, això que acabes de fer?

Luric. Lucara ets aquí?

Raquell. Heus de parlar, Luric. Jo pots complindre que aquesta situació no pot durar.

Luric. Per què?

Raquell. Per que amb el teu peritanisme ~~has arribat~~ ^{has arribat} has arribat a fer la vida impossible a tots. A còpia de decència has arribat fins a exasperar el papà, que ja és tot el que es pot dir. ~~Et~~ (pausa) T'hi has enganxat, Luric. T'hi no ets l'home que jo vaig conèixer de soltera.

Luric. Les dones, a còpia de ser complicades, us cullen intel·ligents. Ara t'estàs guarnint un drama a base de raquetat.

Raquell. T'equivoces. ^{Amunt, he tingut la pensada} ~~Deu meu para l'la~~ ^{heusació} del que compra una perla, la paga com a bona, i després resulta que és falsa.

No. El cas és diferent. Tu vares comprar una perla falsa i et ha sortit bona.

Com ningú. ~~En aquest cas,~~ El que jo volia, doncs, era una perla falsa. El que me'n hagi sortit bona, no vol dir que no hi hagi escapat.

Resum, de tot això?

Jo et demano que t'esmenis, que facis el sacrifici de tornar a ésser una mica el que eres abans. Hi va la nostra felicitat...

La felicitat veritable és aquesta d'ara.

No. La felicitat no s'adquireix pas de confecció, si no feta a mida. ~~Però heu fet la felicitat a la mesura vida~~

Jo me'n hauria fet la felicitat a la mesura vida. Però vaig créixer: aquella felicitat ~~me'n escapat~~ me'n estrepava per tot arreu, fins me'n ofegava. La temporada que vàrem passar al sanatori fou una època de liquidació d'una vida de vergonya. Allí va cristalitzar la meua felicitat nova.

aquell-

Això està degenerant en una discussió de
nasseria. Ja està bé que treballis, però
no tant; està bé que siguis auster, però
no tant; està bé que tingues ideals sans,
però no tant.

mit-

Però de que et preixes? Per ventura he deixat
un sol moment d'estimar-te?

aquell-

Potsen no. Però m'estimes d'una manera freda,
rígida, complint una obligació, per que sap
que la virtut ordena d'estimar la dona
pròpia. No hi ha alegria en el teu amor,
com no n'hi ha en la teva bondat, com
no n'hi ha en el teu treball. En tu
no hi sé veure el meu company, ni un
un guardià de corps fidelíssim, però des-
humanitzat.

mit-

Ho sento molt. Però ja comprendràs que ara
que he trobat el veritable camí, no tinc
d'abandonar-lo per uns capritxos de noia
desvagada. (sraixeca) I en vista de que en
aquesta casa no hi ha manera de treba-
llar tranquil, m'era varj a cercar un altre

veo més hospitalari. (fica uns papeus
dintre la cartera, fa un petó al front de
Raquel, i diu:) Cuidat de ser una bona
 esposa, i prou. El deuen, es ciestió meua.

(Fa mutis)

Raquel - I tu vas així?

(Com si no ha sentit les paraules
de Raquel, per que ja era fora.
Raquel, té una mena d'atac
de nervis. Pica de veus; ~~apaga~~
escaupa tots els vapors de sobre
la taula; apaga els cartells
de les parets i els tira a
terra. Després, cau en una
cadira i plora dolçament.
Un temps. S'obre la porta
i apareix la Cambrera)

Escena VIIRaquel, Cambrera

Cambrera - Leysoreta, reysoreta.... y ara! que li passa reysoreta? (Raquel repueix plorant, reu-se respondre) Oh, ver mi, sap?, no sola pas d'averçonyir... Coses del matrimoni, oi? (Pausa llarga) que li farau... que dia passa any anyey...

Raquel - que vol?

Cambrera - Oh, jo res... Però al rebedor hi ha dos reysors que solen veure els seus papàs.

Raquel - Doucs que els vegin. Jo no estic per rebre visites.

(Raquel s' aixeca d' una revalorada i se'n va)

Cambrera - Quins exemple, Mare de Deu! Despres diuen ni una no es vol casar

(Fa mitjós. L'escena queda deserta uns minuts fins que apareixen Peppe i Kibelmer. La Cambrera els intro-
duceix)

Escena VIII

Peipoc, Kitoluer, Candid, Ursula,

Kitoluer - Be, ja estarà content... Ja sou aquí...
Peipoc - I està clar que este content... Que m'ha vist
 mai trist, a mi?

(Entre Candid i Ursula)

Candid - Caram, doctor Kitoluer, vostè ver aquí?
Ursula - Quina agradable sorpresa! Oh, i fins
 el senyor Peipoc...

(Salutacions)

Kitoluer - Li; trobant-me de pas per Barcelona
 he aplegut un deure meu a fer una visi-
 ta a les aules. Un taler que venia a
 veure-los, el senyor Peipoc ~~ha~~ ^{volent} ~~sempre~~
~~aperta~~ {acompanyar-me de totes panades.
Peipoc - Ja feia dies que tenia l'intenció de salu-
 dar-los. Però, sabem?, la por de veure
 algun error feia que no m'acabés de decidir...

Eran be rebut que el doctor veuria, be
veusat: aquesta és la terra, Peipoc! No t'ho
deixera's pas escapar...

Candid- Ben fet, ben fet...

Urrula- Seguir, faci'm el favor...

Urrula i Candid
Urrula- És pel jo... (agafa a part a Urrula)
Urrula- Ell hauria de parlar ~~un~~ a soles. És
un assumpte greu.

Candid- (reunint Peipoc) Així, doncs, per què...

Urrula- No me l'he pogut treure del damunt.

No tenen alguna manera de distreure'l?
Que ens deixi tranquils?...

Urrula- Hoig provarem.

(o'acostant a Peipoc)

Candid- Així caram de veure Peipoc! Vostè sempre
tan aficionat a la música, oi?

Peipoc- Vol dir?

Candid- Li devia per que aquí, a la sala del
contact, tenim ^(una granola i) una ~~una~~ col·lecció de discos
estrependa. Per si s'hi volgues entretenir, sap?

- Reipol - Oh!, ver mi no es molestia
- Carula - No es cap molestia, tot el contrari...
- Reipol - No ho entenc... No sé com puc haver dit que m'agrada la música, ver que no m'agrada gens...
- Carid - Si... ja me'n faré càrrec... El que li deuria interessar seria la col·lecció del "Cu-cut!". La ~~hem~~ tenim sencera. y més ben engradamada...
- Reipol - Ho veig... però dubto que la tinguin tan ben engradamada com jo. Els volums son rebolats amb pell de cocodríl.
- Carula - Que em deu ara!
- Carid - (a part a Reipol) Lucara no se'n hauria desempallegat? Dirpos de vol temps, i l'assumpte és gravíssim.
- Carid - Ja ho tinc. El flac de vostre es les col·lec-
cions de regells, oi? No em digui que no. La tenim ~~veritablement~~ deu albums plens.

Peïpo - És que jo no venia pas per això...

(Candid ni l'escolta i el va
empenyent cap a la porta)

Urula - quedaria parat. Segells de tots els països.
De l'extranger i encara de més lley.

Candid - Si seyya, si. Passarà una bona estona.

Peïpo - Però no s'ho perguin així...

(Candid fica a Peïpo a l'habili-
tació del costat. Ell també
hi entra)

Kibuer - Quin home!

Urula - Ben semblava que xi us el lliguera...

(Reapareix Candid)

Candid - Li he dit que si tornava abans de que
l'avisessin, el tancara al celobert.

Urula - Doncs, vosté dirà, doctor Kibuer...
(s'anuen tots tres)

Holmes - Els supançaria si els digués que he vingut a Barcelona expressament per a veure-los. Però potser també els supançaria si els digués el contrari.

Candid - Apa, doncs, no es supançi...

Holmes - ~~Deu~~ Aneu a paus: com es... troba el seu gendre?

Amala - ¿- Curic? ... Be, molt be...

Candid - Veuja... Com a dir molt be... El xicot té bona salut..., però...

Holmes - No es dubta pas. Vull dir si han trobat amb ell algun canvi, si el seu caràcter ha variat d'una manera sensible després de la temporada que va passar al vostre sanatori.

Candid - Ah, quant a això, no hi ha pas dubte.

¿- Curic és un altre home.

Amala - Ha millorat molt, el xicot

Holmes - Vosté veu que ha millorat? Cregui que em dona una gran alegria.

André- Ha canviat com una mitja. Abans del matrimoni era un inútil, un perdut que fins deia la camisa - camisa de seda, no estic pensant - que portava. Avui dia, és un home d'ordre, treballador, honest, però... vol que li sigui franc? : no és tant d'home d'ordre, de treballador i d'honest, que ja em comença d'escamuar.

Amela- Tu, el que li tens, és una mica d'enveja...

Holmes- El que m'acabeu de dir, no m'extraña gens. Els enpararia ni els digués que no m'ho esperava. Tot concordant amb la desagradable relació que veig a fer-los.

Amela- Jesús, Maria, Josep! Parli d'una vegada...

(En aquest moment precis
reipor tren el cap per la
porta, molt tímid, amb
un a'llenar als dits)

André- Perdó... Aquests regells estan classificats com a Letònia i em sembla que corresponen a Lituània...

Què s'empatalla! Deixius tranquil!
 Be, veurà, no se'n ofenqui... Les pensars
 que encara hi agradaria que hi fes estar
 aquest error...

(Pipoc fa mutis)

Sembla que el règim del sanatori va
 impressionar molt el seu pare. Els euga-
 ryaria si els digués que "impressionar" és
 la paraula justa... Els símptomes que li
 vaig notar els darrers dies i les revelacions
 que vostè m'han fet, confirmen en absolut
 les meves alarmes...

I ara, doctor Kitóler...

No s'alarmin, que tot, a gairebé tot, té
 cura en aquest món... Vostès, varen enviar
 nos la filla malalta, i els la varen
 tornar completament curada. En canvi,
 el pare...

Com?! No voldrà pas dir que
 l'heric... (amb el dit s'assenyala el front)

Disciplin- No s'alarmin, que tot es pot arreglar...
Disciplin- La disciplina, les privacions a que es va
 venir sotmés i, sobretot, la curiosa
 manera com va tenir de passar la llum
 de mel, varen ~~influir~~ alterar el seu
 sistema nervós fins al punt de que
 se u'han convertit una mica les seves
 facultats mentals

Disciplin- Jesús, Maria, Josep!

Disciplin- Vostres, seu deien que el seu pare s'ha
 tomat laborios en extrem i hont d'idees
 reposades. És a dir: exactament el con-
 trari del que era abans. Aquestes... va-
 riacions, pertanyen a una malaltia que
 la ciència té perfectament classifica-
 da.

Disciplin- Si ^{la té classificada,} ~~se~~ ^{vistell} ~~respiro...~~

Disciplin- Jesús, Maria, Josep!

Disciplin- Està demostrat que l'educació, la cultu-
 ra, el medi en que vivim, ambien mol-

tes vegades a ofegar en absolut la veritable personalitat que portem a dintre.

Al presentar-se un trastorn mental, el subconscient s'allibera i en molts casos trenca a la superfície el nostre jo autèntic. hi podria citar a centenars els exemples d'homes que, en plena malaltia, s'han revelat escultors, músics, oradors o dibuixants, sense que ~~cap~~ ^{mai} haguessin demostrat cap disposició especial per aquestes arts.

Amela - Però en el cas de l'home...

(Peipoe torna a treure el cap)

Peipoe - Perdona... en aquesta part de Guatemala hi han dos regells repetits...

Amela - Doncs mixix-los tots dos i calli!

Peipoe - Quin mal geniit! Jo ho deia pel seu bé...

(Peipoe fa mutis)

Amela - El cas de l'home és ben clar. En el fons del seu subconscient hi portava el llevat

d'una persona model.

Cara ho dissimulava, el murri!

El trastorn produït per les extraques
circumstàncies que van regir el seu ma-
trimoni, li ha fet sortir aquesta perso-
nalitat que portava amagada.

Però ja ho podia haver dit abans tot això...

Posis al meu lloc, reufoira... Era un cas de
consciència... Acabàrem de curar la noia... Amb
quina cara els podria dir: "Nois, torneu
a conuegar, que ara, el que està malalt
és l'altre..." He deixat passar un quant
temps, però la meua consciència parti-
cular i la professional m'han impedit
de reguir callant...

Si ja m'ho tenia d'haver pensat!... Pi-
xi, doncs?

Jo crec que es ciència d'arribar a la
Raque. Sense ella, no podem decidir
res...

Antònia- Té tota la raó, senyora.

Antònia- Ves-la a buscar...

Ursula- Jesús, Maria, Josep!

(Ursula fa nuntis)

Antònia- Li recomano discreció, doctor... La noia
no ha sapigut mai que va venir allà
en qualitat de malalta.

Antònia- Estigui tranquil.

(Teipoc tren el cap)

Teipoc- No ^(el voldria ofendre)
~~sempre~~ ^{(però... ja he mirat}
tota la col·lecció...

Antònia- Doncs t'oni a començar!

Teipoc- Vol dir?

Antònia- Sí, home, sí! El saber no ocupa lloc.

Teipoc- A la meua edat, francament...
(Teipoc fa nuntis)

Escena IX

Kitchner, Desjoe, Ursula, Candid, Raquel

(Entre Ursula i Raquel.
Raquel ve tota trastornada)

Raquel- És veritat això que em diu la maná?
Kitchner- Sí, renyorata, però no s'espanti... Tot es pot arreglar...

Raquel- Vosté creu que es podria curar, sí?

Kitchner- N'estic gairebé convençut.

Candid- Venen, venen... Reflexioneu... Vosté ho creu seriament que això que té l'èlenc és... una malaltia?

Raquel- És clar! Si ara m'ho explica tot... Veritat doctor que l'èlenc podria tornar a ésser el que era abans?

Kitchner- Amb mètode i paciència, si renyora

Ursula- Guina rost, dintre de tot!

Candid- Be... No em precipiteu... Creieu que és molt...
urgent que l'heric torni a ésser el d'abans?
Jaquet- Urgentíssim! Hi va la seva salut, la
nostra felicitat...

Candid- Puc voler que us digui... Potser ho trobareu
una mica estrany, però el xicot m'agrada
da més tal com és ara...

Polmer- Puc dir, senyor meu! Vosté no té en comp-
te que aquest jove està malalt.

Candid- Veure!... Hi ha malalties i malalties; i
aquesta de l'heric, la trobo molt pas-
sadora...

Ursula- Candid, Candid!...

Kitchener- Senyor, ~~Candid~~ l'enganyaria si li digués
que les seves paraules no em causen
una certa sorpresa.

Candid- Y jo encara l'enganyaria més si li di-
gués que m'entusiasma la perspectiva de
tenir un pecdre... impresentable.

Raquel- Papà! Però que no et recordes que encara no fa mitja hora has dit ben alt que ja en tantes prou de tanta honestat i tant peritansme?

Urula- Son paraules que es diuen en el calor de la discussió...

Andreu- Veig que aquest afer està agafant un aire tant familiar, tant... íntim, que jo, francament... (fa gest d'amar-zeru)

Raquel- No. Vosté no es mou d'aquí. Exigeixo que em tornin l'home que em va enamorar.

Candid- No raps pas el cor et dius...[¶]

Urula- Si, Raquel... Pensa-t'hi una única... val la pena de que ens hi pensem tots...

Raquel- No tinc de pensar-m'hi gens. És el meu marit i jo sóc la que tinc de decidir. Què s'ha de fer doctor?

Kitchener - És una qüestió de mitat i de paciència,
ja li he dit.

Candid - Sobretot, de paciència!

Kitchener - Del seu tínc entès, el seu marit, abans
del matrimoni, era un home més ariat
esleganat, oi?

Candid - Esleganat, gaudul i pocavergonyà!

Urula - I seuen cap mena de fortuna personal,
sap?

Raquel - Deixi-ls dir, doctor.

Kitchener - (Peipoc treu el cap)

Peipoc - Lucara no puc sortir?

(Candid va per aixecar-se,
amb un gest tant apreniu,
que Peipoc desapareix pre-
cipitadament)

Kitchener - Doncs, es tracta d'anar-lo tornant de mica
amb mica, dolçament, amb persuasió, a les

seves habituds, d'abus.

Andria- Si, vaja: avan encolant totes les seves virtuts actuals.

Itchen- No son virtuts, senyors. La virtut és la resultat d'un cervell clar que posa en ordre els bons sentiments d'una ànima simple i pura. Ha de reconèixer que el cas del seu gendre no és pas ben bé aquest. Les ^(seves) pretenses virtuts ~~de la vida~~ ~~de la vida~~ no son res mes que efectes, particularitats, de la malaltia.

Andria- Però és possible d'èsser bona persona per equivocació?

Itchen- Ni! No és pas una cosa tant extraordinària. Tots ens hi hem trobat, un moment o altre... En fi, senyors. Jo no he vingut a parlar-ho un problema de moral, si no un cas de medicina.

Raquel- Com el podem salvar?

Itchen- L'han de distreure, vet-o-aquí. És precis desempallegar-lo de totes les seves preocupacions. Distreure'l del treball, considerar-lo graciosament a la vagareia, ~~presentable~~ empè-

myel' manament cap a la vida alegre...

Es una obra humanitària, que s'ha de fer amb amor...

Andrià - Fins on hem arribat!

Antoni - A mesura que ~~all~~ vagi retrobant les sèries antigues costums, la llum de la intel·ligència li anirà entrant al cervell. ~~Arranjar-se~~ No dubtis que pot tornar a ésser l'home d'abans.

María - Si que la fareu bona!

Raquel - Però, la manera de pensar en pràctica aquest tractament... Els petits detalls...

Antoni - Que li diré... li faré seguir les festes, se l'emportaré d'excursió, li ^{procuren} ~~procuren~~ ^{quatre idees} ~~procuren~~ ^{quatre idees} ~~procuren~~ artístiques... ~~La fl. repa-~~
~~harà la feina que sigui possible del cas~~
~~metid~~ Es a dir: fer-lo aficionat a les coses útils.

Raquel - Ho fare!

Andrià - Però això és enviar una ànima a l'infern!

Antoni - Els malalts no tenen ànima, senyor. Vull dir que no tenen una ànima... viable. ~~En pa-~~

(a Raquel) En descuridara, encara, un punt del tractament... El més delicat, però el més eficaç... "Cherchez la femme"... M'enten?

Quin escàndol!

Si... "cherchez la femme", la dona, però per això ja em té a mi.

No és ben bé el mateix... Davant d'ell, vostè representa el deure, la normalitat matrimonial, o sigui el punt dolç, precisament, de la seva malaltia... Ha d'haver-li una dona, o si vol dies, o encara que sigui tres, que estigui disposada a fer el sacrifici de descuraminar-lo, que en aquest cas no és descuraminar-lo, si no tornar-lo al curs de la salut. Vostè, mateix, senyor Cándid, deu tenir prou relacions per poder facilitar-li l'oportunitat...

Tora! Què s'ha cregut! Jo soc un bon marit

Te'n guardaria prou!

No ho acabo de veure clar, doctor...

Li parlava del tractament... Ciència pura, senyora. ~~En lloc d'un escripte d'un~~

Recorramos aquestes... aventures al seu marit,
amb el mateix esperit que hi aconsellaria
un específic o un règim determinat.

Raquel - És que és un específic perillós... No hi ha-
ria manera de suprimir el capítol de
les renyones?

Kitchener - No hem quedat que haviem de retor-
nar-li el seu caràcter? No era un dis-
barxat? Doncs, com s'imagina voste' una
disbarxa, sense renyones? Que vol que es
diverteixi amb el cos del bombers?

Raquel - Però això jo no ho puc permetre! No puc
col·laborar a la infidelitat del meu
marit.

Kitchener - Sen meu! Quina falta d'esperit cientí-
fic!

Raquel - Ah, no! Amb això de les renyones, jo
no hi passo!

Raquel - Ja era hora que diguésis alguna cosa
de sentit comú. Aquest noi ja està be
tal com està, veieu-me... y, ben mirat,
vol dir que no s'equivoca, doctor? Vol dir

que no era abans que el xicat estava tocat del cap i que és ara gran realment està bo?

Kitchener - Comprèn que aquesta seria una explicació molt més agradable per vostè. Però cada dia que passi, la seva malaltia empitjoraria. Així tant pot acabar escanyant-lo a vostè, com que el facin president del consell de ministres.

Candid - Que em dir, ara!

Kitchener - I bé: jo ja he complert el meu deure. Lamentablement que la senyora, que al principi havia demostrat tant bones disposicions...

Raqueel - El que vostè em proposa és monstruós. Doncs no hi ha altre casu. (o aixeca)

Kitchener - En fi, senyora: dintre de la desgràcia, vostè encara tindrà la sort de tenir un marit terriblement exemplar. No totes les senyores poden dir el mateix...

(Kitchener racamiada de tot hom.
Peïpoc tren el cap i en veure que Candid serà adona, des-
aparix ràpidament)

Amula-

Vagi a saber... Potser quan el xicot tinguí més edat, estigui més reposat, no hi haurà tant verills de fer-li la cura... A certa edat, ja no s'està per res... Ai. Cándid?

Kitcluer-

Cour vulgura. ~~Altra paraula~~ Jo he fet el que tenia de fer. Y vostès, voster faulei.

(Kitcluer fa mutis. Els altres resten uns moments abstracts, sense dir paraula.)

Escena X

Candid, Raquel, Ursula, Peipoc, Luis

~~Ursula~~
Candid- Que us l'heu creguda tota aquesta his-
 tória?

Ursula- (després d'un moment de dubte) Jo no.

Raquel- (decidida) Jo sí.

Candid- Jo... també.

Ursula- I jo... també!

Candid- De totes maneres, em sembla que ha exa-
 gerat una mica.

Ursula- I està clar que ha exagerat!

Raquel- Per mi... ha dit tota la veritat.

Ursula- (després d'una pausa) Qui sap!

Candid- Potser sí.

Raquel- (plorívola) Deu meu!....

Candid- No ploris. Hem fet el que teníem de
 fer.

Urúla- A mi també m'ho sembla.

Raquel- Jo us no estic tan segur.

Candid- Però al nostre lloc...

Urúla- ... tot hom hauria fet igual.

Raquel- Però jo vestiu...

Candid- Tot l'estimeu! Per això és ben sacrificat.

Raquel- Sacrificat?

Urúla- Naturalment...

Candid- És ben sacrificat... per ell. Mai us podrà pagar el favor que li heu fet.

Urúla- Tant fàcil per era de tornar-lo com abans. Però... que hauria fet la gent?

Candid- Ah, al nostre, serà un home considerat.

Urúla- Una mica estrany...

Candid- Però considerat!

Raquel- Així resulta que us heu sacrificat... Així m'acusola.

(L'entra Luric; la cartera nota el bras, més s'aleua que mai. Ve uolt atragat. Saluda fredament.)

Luric - Bones tardes.

(Per'l mirer pleus dt curiostat
i no tenen esma dt contestar-
li. Luric s'acua a la taula;
i venena febrasant et
papers. Un temps. Aixeca el
cap i es veue l'actitud del
altres, es vosa a cridar)

Luric - Què mirer amb aquest aire d'indelicat?
Sembla que no heu vist mai un home com
cal!

(Li contesten amb uns tinnids
sourisures. Ara Luric s'adona
de la desaparició del car-
tellots de les parets i es
vosa fet una furia)

Luric - Com se senten! On son els cartells? Qui els
ha tret? Fins al meu despatx ha d'en-
tran la disbarxa i el desordre?

(Li contesten sol·licit, pleus
d'ambibilitats)

Amela - Caluat, caluat! -

Candid- Per Deu, no t'exaltis!
Raquel- Tens tota la raó, huiquet. Torneu-los a
 lloc.

(Raquel, Candid i Ursula, agafen
cadascú un cartell, s'enfileu
en una cadira, i el penjen
a la paret. Mentre estan d'es-
quena, apareix Peïpoc i, amb
grans precaucions per no ésser
reunyat, travessa l'escena i fa
mutis. Huiet ha tornat a la
feina i escriu febrorament. Ra-
quel, Candid i Ursula es piren
i el contemplen llargament,
amb posat de commiseració,
sense baixar de les cadires.)

TELÓ

?